BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

ŞUBAT 2022

SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİNDE

ULUSAL STRATEJİLER

İSTANBUL TİCARET BORSASI
ISTANBUL COMMODITY EXCHANGE 1924

BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİNDE ULUSAL STRATEJİLER

ŞUBAT 2022

İstanbul Ticaret Borsası Yayınları

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR
“Süt ve Süt Ürünlerinde Ulusal Stratejiler”

Genel Koordinatör
Şule KARADENİZ

Koordinatör
İsmail ŞEN

Yayın Kurulu:
**Ahmet Yirmibeşoğlu, Denizhan Dere,
Hakan Kopuz, Kenan Dumanlı,
Sabahattin Özkurt, Şeyda Soykan,
Tümer Topal, Z. Mutsel İşgüzar**

Tasarım
Gökhan YILDIRIM

ISBN
978-605-70302-6-9

Nisan, 2023

“Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor” toplantıları
Güvenilir Ürün Platformu’nun katkılarıyla düzenlenmiştir.

İSTANBUL TİCARET BORSASI
1924
ISTANBUL COMMODITY EXCHANGE

İÇİNDEKİLER

Başkan Sunuş 7

Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor 8

Ali Kopuz
İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı 10

Zekeriya Erdurmuş
Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü 13

Hamit Can
Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi 21

Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu
Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı 32

Zülküf Kopuz
Gündoğdu Gıda Yönetim Kurulu Başkanı ve İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi 42

Turan Saygılı
İstanbul Ticaret Borsası 13 No'lu Süt Ürünleri Toptan Ticareti Meslek Komitesi Başkanı 45

Recep Salih Al
İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Süt Ürünleri Perakende Ticareti Komitesi Üyesi 47

Kapanış 50

Basın Yansımaları 66

BORSA MEYDANINDA SEKTÖRLER KONUŞUYOR TOPLANTILARIMIZI **QR KODU** OKUTARAK İZLEYEBİLİRSİNİZ.

HUBUBAT'TA KÜRESEL TRENDLER VE TÜRKİYE

SÜT VE SÜT ÜRÜNLERİNDE ULUSAL STRATEJİLER

TÜRK TARIMININ UYUYAN DEVİ ZEYTİN

DÜNÜ BUGÜNÜ YARINI İLE BAL SEKTÖRÜ

TÜRKİYE'NİN BAHARAT YOLU

EKONOMİYE YÖN VEREN ATIŞTIRMALIK: KURUYEMİŞ

BAKLAGİL SEKTÖRÜ

KIRMIZI ETTE SORUN VE ÇÖZÜMLER

UN VE UNLU MAMULLERİ

BEYAZ ET SEKTÖRÜ

EV DIŞI TÜKETİM SEKTÖRÜ

YUMURTA SEKTÖRÜNÜN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

BAŞKAN SUNUŞ

Güzel bir söz vardır: "Bârika-i hakikat, müsâdeme-i efkârdan çıkar"… Yani "gerçeğin kıvılcımı, fikirlerin çatışmalarından çıkar"…

Bu söz, farklı fikirlerin açıkça konuşulduğu sağlıklı bir tartışma ortamının, gerçeğin ortaya çıkmasına veya asgari müştereklerde buluşulmasına imkân sağlayacağı olarak da yorumlanır.

Gerçekten sorunların tek boyutlu olarak ele alınması veya bir açıdan bakılarak çözüm üretilmesi sağlıklı sonuçlar vermiyor. Özellikle ekonomik ve toplumsal konulardaki sorunların çözümünde farklı bakış açılarının göz önünde bulundurulması ise temel şarttır. Çünkü bu sorunların ortaya çıkış nedenlerinin başında farklı çıkar gruplarının talepleri vardır.

Sorunların çözümü için önce tüm yönleriyle ortaya konulması sonra da her çıkar grubunun önerilerinin tartışılması gerekir. Çıkar gruplarının yanında, konuyu bilimsel olarak değerlendirebilecek otoritelerin ve karar alıcıların da görüşmelerde yer almaları gerekir.

Bu nedenle, İstanbul Ticaret Borsası olarak, genelde tarım ve gıda sektörünün, özelde ise alt sektörlerin sorunlarının tüm yönleriyle tartışılması ve çözüm önerilerinin üretilmesi için geniş katılımlı toplantılar düzenlemeye karar verdik. "Borsa Meydanında Sektörler Buluşuyor" etkinliğimizde iş ve bilim dünyası ile bürokrasiyi bir masa etrafında toplayarak sorunları ayrıntılarıyla ele alıp, çözüm önerileri sunmayı hedefliyoruz.

Toplantılarımız, sanal ortamda gerçekleşecek ve sonuçları kamuoyu ve ilgililerle paylaşılacak. Sektörlerimize, iş dünyamıza, ülkemize ve milletimize hayırlı olması dileklerimizle ikinci toplantımız olan "Süt ve Süt Ürünlerinde Ulusal Stratejiler"in sonuçlarını ilginize sunuyoruz.

Ali KOPUZ
İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı

TOPLANTI ADI
Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor
Süt ve Süt Ürünlerinde Ulusal Stratejiler

TOPLANTI TARİHİ 17 ŞUBAT 2022 / 14.30

KATILIMCILAR

- **Ali Kopuz** İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı
- **Zekeriya Erdurmuş** Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü
- **Hamit Can** Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi
- **Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu** Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı
- **Zülküf Kopuz** Gündoğdu Gıda Yönetim Kurulu Başkanı ve İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi
- **Turan Saygılı** İstanbul Ticaret Borsası 13 No'lu Süt Ürünleri Toptan Ticareti Meslek Komitesi Başkanı
- **Recep Salih Al** İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Süt Ürünleri Perakende Ticareti Komitesi Üyesi

Celal Toprak: En kapsamlı sektör toplantısını başlattığınız için sizi ve Borsanıza teşekkür ediyorum. Yine sektörün önemli isimlerini bir araya getirdiniz. Süt gibi çok önemli bir mesele yani herkesin tüketiciden üreticiye, Türkiye ekonomisine, bir dizi alana çok yakından dokunan bir meseleyi bugün konuşacağız. Bu konuda fikir paylaşımı, ortak akıl üretmeye çalışacağız. Bu toplantının koordinasyonunu sağlayan her şeyini koordine eden İstanbul Ticaret Borsasının çok değerli Başkanı Ali Kopuz'a sözü vererek başlatmak istiyorum toplantıyı. Bu arada tekrar herkese katıldığı için geldiği için hoş geldin dileklerimi iletiyorum. Sevgili başkan söz sizin, buyurun.

Ali Kopuz

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz:

Çok teşekkür ediyorum Celal Bey. Sayın Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş, STK'larımızın ve özel sektörümüzün ve basınımızın saygıdeğer temsilcileri, sizleri İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulu adına saygıyla selamlıyorum. Ocak ayında ilkini gerçekleştirdiğimiz "Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor" toplantı serisinin ikincisine hoş geldiniz.

Geçtiğimiz ay hububat sektörünü tüm yönleriyle masaya yatırmıştık. Bu toplantıda konuşulanları, tespitleri ve çözüm önerilerini yayınladık ve sektörden çok olumlu geri dönüşler aldık.

Bugün de aramızda bulunan çok kıymetli kamu yöneticilerimiz, STK başkanlarımız, akademisyenler ve ticaret erbabıyla, Celal Toprak Bey'in moderatörlüğünde, süt ve süt ürünlerini her boyutuyla değerlendirmek için bir araya geldik. "Süt ve Süt Ürünleri Sektöründe Ulusal Stratejiler" başlığıyla, bu alandaki sorun ve çözüm önerilerini konuşacağız.

Kıymetli Hazirun,

Malumunuz, tüm dünyada hem gıdaya olan talebin, hem de gıda arzına yönelik risklerin büyüdüğü bir dönemden geçiyoruz. Ülkelerin gıdada kendi kendine yetebilme stratejisine yöneldiği açıkça görülüyor.

Ülkemiz, insanlığın en önemli besin kaynaklarından olan süt ürünlerinde, muazzam potansiyeli olan bir coğrafyada bulunuyor. Ancak bu potansiyeli henüz açığa çıkarabilmiş değiliz.

Örneğin, Türkiye'deki meraların küçükbaş hayvancılığa daha elverişli olmasının avantajını, henüz süt ürünlerimize yansıtamadık.

Diğer taraftan, süt ineklerinin kesime gitmesinin, süt sektörüne olan olumsuz etkilerini, ben kırmızı et sektöründen gelen biri olarak her mecrada ısrarla dile getiriyorum.

Bir diğer mesele de, yerel peynirlerimizin tescillenmesi, yani coğrafi işaretler konusu. Aramızda bulunan Yavuz Hoca bu konunun Türkiye'deki duayeni olarak bizlere en güncel bilgiyi vereceklerdir... Avrupa Komisyonu verilerinde, coğrafi işaretli 250'nin üzerinde farklı peynir mevcut. İtalya ve Fransa'nın 55, komşumuz Yunanistan'ın da 23 çeşit peyniri, Avrupa Birliği sınırlarında korunuyor. Bizim yüzlerce peynirimizden, Avrupa Birliğinde tescil edilmiş bir peynirimiz henüz bulunmuyor. Hatta başvurusu bile yapılmış bir tek peynirimizin olmaması, bu konuda geç kalındığının göstergesi.

Geçen toplantıda da ifade ettiğim gibi, tüm bu sorunların çözümü için en büyük görev karar alıcılara, bilim insanlarına ve gıda sektöründe faaliyet gösteren bizlere düşüyor. Basının da katıldığı bu toplantıların sonuçları kamuoyu ile paylaşıldıkça, ortak akıl ile üretilmiş çözüm önerilerinin sektörlere destek olacağını umuyoruz. Böylece çalışmalarımızın hem daha fazla kişiye ulaşmasını hem de tarihe not düşmeyi hedefliyoruz.

Bu düşüncelerle sözlerimi sonlandırmadan önce, bu organizasyonda büyük emeği olan Güvenilir Ürün Platformu'na ve tüm konuşmacılara tekrar teşekkürlerimi sunuyorum.

Toplantımızın hayırlara vesile olması dileklerimle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Celal Toprak: Teşekkür ederim Sevgili Başkanım. Biraz önce ifade ettiğiniz gibi en geniş katılımlı ve sektörün bütün katmanlarını, bileşenlerini kapsayan bu önemli toplantıyla belki Türkiye'de bir ilki gerçekleştiriyorsunuz. Bu anlamda herkesin birbirine söyleyeceklerini burada söylemesi ve sorunların çözümü noktasında ortak akıl üretme meselesi çok önemli. Teşekkür ediyoruz. Bir yurttaş olarak teşekkür ediyorum. Bir baba olarak size teşekkür ediyorum. Süt meselesi biraz önce ifade ettiğiniz gibi çok önemli. Süt meselesi ile bağlantılı bir mesele, hayvancılık. Türkiye'de hayvancılığı en iyi bilen isim burada şu anda. Aslında Zekeriya Bey ve ekibi çok önemli gelişmeler kaydettiler son dönemde. Biraz sanki gazeteci olarak tabii her şeyi anlatırken bardağın boş tarafını da işaret etmek gibi bir misyonumuz olduğunu düşünüyorum. Biraz sanki az anlatıyorlar ya da anlatmaya çok çalışmaktan dolayı zaman bulamıyorlar diye düşündüm. Ben onun ismini görünce çok şey öğreneceğimiz bir konuşma olacağını düşündüm. Zekeriya Bey'e sözü veriyorum. Neler söyleyeceğini merakla ve heyecanla dinlemeyi düşünüyorum. Bu arada 10-15 dk. gibi bir sürede konuşmacıların sözlerini noktalayabilirse, soru cevap bölümüne de fırsat kalacağını ifade etti toplantıyı organize eden arkadaşlar. Bu bilgiyi de sizlerle paylaşıyorum. Sorularınız gelmeye başladı. Daha da gelsin, ben onları ilgili isimlere, ilgili konuşmacılara yönelteceğim. Zekeriya Bey söz sizde buyurun.

Zekeriya Erdurmuş

Tarım ve Orman Bakanlığı
Hayvancılık Genel Müdürü

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş:

Sayın Borsa Başkanımız, çok kıymetli panelistler ve çok değerli katılımcılar ben de Bakanlığım ve şahsım adına sizleri saygı ile selamlıyorum. Tabii hemen hocamın bu "hiç ses çıkmıyor" lafına, bu sataşmaya istinaden bir cevap vereyim. Şöyle ki…

Celal Toprak: Ses çıkmıyor, derken anlatmıyorlar çok fazla. Çalışmaktan anlatmaya fırsat bulamıyorlar, demek istedim.

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş:

Biz tarımcı olunca toprak, tarım, hayvanla uğraşıyoruz. Hizmet ettiğimiz sektör itibarıyla toprak da kahrımızı çekiyor. O da sessiz, dolayısıyla ne yaparsak yapalım sesimiz çıkmıyor. Doğru, yaptığımız çalışmaları anlatmakta o eksikliği biz de çekiyoruz. Doğru ve yerinde bir tespit… İnşallah yapılan çalışmaları siz basın camiasına, siz değerli ülke insanlarına çok daha doğru bir şekilde aktarırız.

Tabii biz aşağı yukarı 2018 Ağustos'unda Sayın Bakanla beraber bu hizmetlere, kamu görevine geldik. Türkiye bir tarım ülkesi. Tarım ve hayvancılık ülkesi. Genlerimizde var. Kültürümüzde var. Dolayısıyla ilk Türk devletlerinin kuruluşundan günümüze kadar hiçbir zaman tarım ve hayvancılıktan kopmamış bu ülke insanı. Çağın gerektirdiği yeniliklere ayak uydurmaya çalışmış. Bir taraftan da küreselleşen dünyada, dünya ticaretinde bu şartlara uyum sağlamaya çalışılmış. Bir taraftan üretirken kalitesini ortaya koymuş, bir taraftan da kendinin ihtiyacının üzerinde olan şeyleri de dünya mutfaklarına sunmuş, ihraç etmek suretiyle…

Türkiye'de tarım ve hayvancılık yapılabilecek verimli alanlarımız var ama gerek yağış rejimi gerekse su miktarı açısından dört dörtlük imkânları sağlayan bir coğrafya da değiliz aslında… Elbette güzel Anadolu'muz, günde dört iklimin yaşandığı coğrafya. Ancak sulama açısından baktığımızda yarı su kısıtı olan bir coğrafyadayız. Keza bu, meralar açısından bize bir dezavantaj oluşturuyor. Ağırlıklı ortalama olarak bazı coğrafyalarda yoğun yağış almamıza rağmen ortalama Anadolu'da 450-500 mm'lik yağışlar var. Bu yağışlar, gündönümü dediğimiz Mayıs, Haziran'da bu meraları, kaliteli meraları, bir anda sarartıp kuru ot haline getiriyor.

Ancak buna rağmen devletimiz, hükümetlerimiz çeşitli hayvancılık projeleri, tarım projeleri geliştirmişler ve aslına bakarsanız bu dezavantajlı alanda başarılar da yakalanmış. Türkiye mera ve toplam tarım alanı olarak baktığımızda dünya varlığında 31. sırada. Ürettiği tarımsal hasıla değeri açısından ise dünyada ilk onda olan bir ülke. Avrupa'da malum birinci... Dolayısıyla aslında burada mevcut imkanlarla ciddi bir optimizasyon yapılmış ve bir başarıya ulaşılmış. Yeterli mi? Elbette biz bunları yeterli görmüyoruz. Ülkemiz, kadim Anadolu'muz daha iyisine layık. Daha iyisine ulaşmak için de hem üreticilerimizle hem

sektör temsilcilerimizle kamu dairesi olarak yoğun bir çalışma içerisindeyiz.

Bu kısa girişten sonra biraz kısaca hayvancılıkla ilgili bilgiler vereyim. Ondan sonra da sektör olarak bizlerin bakışı ne onları anlatacağım. Tabii Türkiye hayvan sayısı olarak baktığımızda 18 milyonluk büyükbaş hayvan varlığına ulaştık. Burada son yirmi yılda %85'lik bir artış söz konusu... Keza süt üretiminde %180'lere varan bir artış var. Bu hem hayvan sayısındaki artış hem de yapılan yoğun ıslah çalışmalarının karşılığında elde edilen bir verim artışı. Yine Sayın Borsa Başkanımız da söyledi. Evet, kadim Anadolu bir küçükbaş coğrafyası... Dolayısıyla burada ciddi mesafe alınması lazım… Şu ana kadar son yirmi yılda % 80'lik bir artış var. Bugün itibari ile 57,5 milyonluk bir küçükbaş hayvan varlığına Türkiye ulaşmış durumda. İnşallah burada çok ciddi hedeflerimiz var. Her yıl 3 milyon, 4 milyon rakamlarımız artarak, büyümeye devam ediyoruz.

Hayvan varlığımızdaki artış, dünyayla ve Avrupa ile kıyasladığımızda ülkemizin kat ettiği yolu daha iyi gösteriyor. FAO rakamlarına baktığımızda dünyada büyükbaş hayvan varlığında %18'lik bir artış söz konusu. AB ülkelerinde ise %10'a yakın bir daralma var. Aynı dönem kıyasladığımızda, FAO verilerine baktığımızda, Türkiye bu dönemde % 82'lik bir büyüme göstermiş. Aynı büyüme benzeri rakamlarda küçükbaşta da söz konusu. AB ülkelerinde küçükbaşta yine daralma var. Dünyada kısmi bir büyüme var. Ama Türkiye son 20 yılda %70'in üzerinde küçükbaş hayvan varlığında bir büyüme göstermiş.

Süt üretimi olarak baktığımızda Türkiye, 23 milyon ton süt varlığıyla AB ülkeleri arasında üçüncü sırada. Keza dünyada da sekizinci sıraya ulaşmış durumda. Burada bazı sorunlarımız var. Bunlardan birincisi kalite problemlerimiz. Süte sadece beyaz su, inekten sağılan bir ürün olarak bakmaktan ziyade fiziksel, kimyasal ve mikrobiyolojik 3 temel

kalite kriterimiz var. Onları incelemek gerekiyor. Yeterli üretim potansiyeline ulaştıktan sonra şu anda bütün enerjimizle hayvanlardan elde edilen sütün çok daha kaliteli olması için mesai harcıyoruz. Kimyasal kalite kısmına çalışmalarımıza başladık. Analiz ortamını da oluşturduk. Yaklaşık bir yıl oldu. Burada Türkiye genelinde sütteki yağı, protein değerlerini ortaya koyup ona göre eksikliğimizi gidermeye çalışıyoruz. İnşallah kimyasal, mikrobiyolojik kriterler ile ilgili tüm STK'larımızla, üreticilerimizle, üretici örgütlerimizle de yoğun bir çalışmaya gireceğiz.

Buradaki sorunlarımızdan biri de sanayiye giden süt miktarı. Türkiye 23 milyona yakın süt üretirken en son TÜİK'in açıkladığı rakamlara göre yaklaşık 10,5 milyon tonu sanayiye gidiyor. Bir miktar kayıt dışılık var. Bunu da arttırmayla ilgili hem sanayicilerimizle hem de Bakanlık olarak çalışmalarımız var.

Tabii Türkiye sütü ne kadar tüketiyor ona da bakmak lazım. Burada üretilen yaklaşık 85 milyon nüfusta aşağı yukarı 260 kg'lık bir tüketim var. Sadece içme sütü olarak değil, yoğurt, ayran, peynir ve tereyağı olarak. Elimizdeki verilere göre ülke insanımız yıllık 40 litre civarında içme sütü, 30 kg. civarında yoğurt, 18 kg. civarında ayran, 18 kg. civarında peynir, 2 kilo civarında da tereyağı tüketiyor.

Türkiye ciddi süt üreten bir ülke... Bu üretimiyle hem ülke insanının ihtiyacını karşılayıp hem de yoğun ihracat yapan bir ülke. Yanlış hatırlamıyorsam bu sene 600 milyon dolara yakın süt sanayisinin bir ihracatı var. Bu rakam içerisinde 152 milyon doları da peynir ihracatı. Bu sene 2021 yılında biraz işlenmiş üründen ziyade süt tozu ve peynir altı suyu tozu ihracatımız arttı. Pandemi nedeniyle, sanayinin yaşadığı zorluklar sonucu biraz ham, yarı mamul ihracatımız oldu. Ama 152 milyon civarında da bir peynir ihracatımız var.

Türkiye bir peynir cenneti… Sayın Borsa Başkanımız da söyledi. Tescilli peynir çeşitlerimizi dünya piyasalarına, dünya mutfaklarına sunmamız gerekiyor. Elbette biz de bu eksiği gördük. Sayın Bakanımızın talimatıyla Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğümüz ve Hayvancılık Genel Müdürlüğü, 81 vilayette üniversite hocalarımızın katkıları ile akademik seviyede bir çalışma başlatıldı. Sadece il, ilçe değil köy bazlı üretilen peynir çeşitleri bile var. Bunları araştırıyoruz. Belli bir olgunluğa geldiğinde inşallah bütün kamuoyu ile bunlar paylaşılacak. Hepimiz yurt dışında fuarlara gidiyoruz. Bunları bir katalog haline getirip, kitap haline, yurt dışındaki fuarlarda Türk peyniri olarak Anadolu'nun bu 81 vilayetindeki tatları dünya insanının damak tadına sunmak gibi bir hedefimiz var. İnşallah bunu da gerçekleştiririz. Projemiz 3 yıllık. Az bir süremiz kaldı. İnşallah sonuçlandığında da kamuoyu ile de bunları paylaşmış oluruz.

Tabii bir taraftan günümüzdeki çalışmaları yaparken bir taraftan da Türkiye olarak geleceği planlamamız lazım. Gelecekte ne bekliyor bizi? Küresel kuraklık, iklim değişiklikleri dolayısıyla burada hayvancılık sektörü olarak bu iklim değişikliklerine kendimizi hazırlamamız gerekiyor. Bu noktada da çalışmalarımız var. Verimlilikle ilgili bazı problemlerimiz var. Bizim bu verimlilik problemini çözmemiz lazım. Bu da ıslahla oluyor. Hayvan bakım - beslemesi ile oluyor. Buzağılarımızı öldürmemekle oluyor. Yine birim hayvandan daha fazla süt, daha fazla karkas almakla oluyor. Dolayısıyla eldeki mevcut hayvan varlığımızı en optimum şekilde kullanmakla oluyor. Büyükbaşta bu şekilde hedeflerimiz var ve bu hedeflere doğru ilerliyoruz.

Keza küçükbaşta da… Anadolu coğrafyası küçükbaş coğrafyası dedik. Coğrafyamız küçükbaşa çok uygun. Küçükbaş hayvan varlığımızın ülkemiz için daha fazla olması gerektiği tespiti vardı. İlk etapta 70 milyon seviyelerine çıkaralım arzusu oldu. Başladığımızda 44 milyon

seviyelerinde küçükbaş vardı. Bugün elhamdülillah 57,5 milyon oldu. 13-14 milyonluk bir artışımız var. Tabii sektörde yaşanan bu kuraklık, pandemi şartları bizim bazı hedeflere ulaşmamıza kısıt koydu. İnşallah bu sene bereketli bir yıl geçiyor. Kuraklık inşallah olmayacak. İklim şartlarındaki güzel gelişmeler küçükbaştaki hedefe ulaşmamız noktasında bizleri daha hedefe ulaşabilir kılacak. Özellikle son 3 yılda sektörü ayakta tutmak, sektörün sorunlarını çözmek adına yoğun bir mesai harcıyoruz. Sadece biz değil sektörün tüm paydaşları çalışıyor. Aslına baktığımızda Türkiye şu andaki dengesi itibarıyla gerek büyükbaş gerek küçükbaş itibarıyla biz zaten 3-3,5 yıl önce yaptığımız planlara ulaşmış durumdayız. Ne demiştik 3-3,5 yıl önce, "Biz 2021 yılı sonunda artık kırmızı et üretimine yönelik herhangi bir ihtiyacımız kalmayacak" demiştik. 2018'den günümüze kadar kademeli bir şekilde ithalat miktarımızı azalttık. Ve en son 2021 yılında yaklaşık 160 bin besili hayvanı ithal ederek de şu anda bir dengeye ulaşmış durumda. Baktığımızda Türkiye kırmızı et üretiminde kendi kendine yeterli. Aynı zamanda da ihracat yapan bir ülke...

Aslında gözden kaçan bir durumu da ben tekrar panelistlere, değerli dinleyicilere hatırlatayım. Türkiye kamuoyundaki söylemlerde et ithal eden bir ülke gibi görünüyoruz. Böyle yapıştı üzerimize. 2021 yılında 1200 ton civarında Bosna Hersek'ten Et ve Süt Kurumumuzun ithal ettiği bir ürün var. Ama Türkiye aynı zamanda 2021 yılında yaklaşık 55 milyon dolarlık kırmızı et ve et ürünü ihraç eden bir ülke. Aşağı yukarı ithalatının parasal değerinin 7 katı, 8 katı ihracatı olan bir ülke. Maalesef Türkiye hayvancılık sektörüne bu yapışan bir yafta... Artık bundan da sıyrılmamız lazım. Türkiye, tüm hayvansal ürünlerde net ihracatçı bir ülke... Türkiye'nin 2021 yılında 2 milyar dolar hayvansal üretim ihracatı var. Karşılığında da yaklaşık 400 milyon dolarlık bir ithalat söz konusu. Aşağı yukarı ithalatının 5 katı ihracatı olan bir ülke.

Tabii önümüzdeki süreçte hazırlık yapıyoruz demiştim. "Meraları olan yerlerde küçükbaşa odaklanalım" demiştim. Keza su kısıtı olan yerlerde büyükbaş hayvan varlığının yükünü bir miktar, su kısıtı olmayan sulama imkânı olan yerlere aktarmakla ilgili planlamalarımız var. Bunu neyle yapıyoruz? Destekleme çalışmalarımız, keza Ziraat Bankasının yaptığı finans çalışmaları ile… Biz buna 2019'da aslında kısmen geçtik. Süt havzası, et havzası gibi havzalar oluşturduk. Süt havzası dediğimiz Konya'dan Ege Bölgesi ve Marmara'yı kapsayan bölgede, toplam Türkiye'deki süt üretiminin % 90'a yakınını yapılıyor. Bütün sanayi de orada lokalize olmuş durumda. Diğer alanlarda mera hayvancılığı, mera hayvancılığının yoğun olduğu Doğu, Güneydoğu Anadolu gibi illerde mera hayvancılığı, ona göre bir hayvan ırkı dizaynı çalışmalarımız var. Keza küçükbaşta da Karadeniz Bölgesi, Orta Karadeniz, Doğu Anadolu, Konya, Aksaray'da çalışmalarımız var. Önümüzdeki süreçte ülkemizi küresel iklim değişikliği, küresel kuraklığa karşı da hazır tutma ile ilgili yoğun çalışmalarımız devam ediyor.

Celal Toprak: Sorular da gelir belki Zekeriya Bey. Daha da açarsanız bu konuşmada belki de çok önemli bir noktayı aydınlattınız. Yani ithal et meselesindeki yapışma meselesini. Yani yanlış bir şey Türkiye'de o kadar çok yerleşik hale geliyor ki onu düzeltmekte sonra çok zorlanıyoruz. Sizin alanınızda da çok sayıda doğru bilinen yanlış söz konusu. Belki bu tür toplantılara biraz zaman ayırıp bunları düzeltmek de bir görev olabilir sizin için. Gerçekten bazen ben yapılanlara bakıyorum. Geçtiğimiz günlerde bir arkadaşımız anlattı özellikle hayvancılıkla ilgili yapılanlar konusunda. Üzülüyorum, yani bunların bilinmesi moralimizin daha düzelmesi gerekirken, çok yanlış bilgiler var. Çok teşekkür ederim verdiğiniz bilgilere. Teşekkür ederiz. Belki sorularla daha da açarsınız. Sağ olun efendim.

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş:

Ben teşekkür ediyorum, sağ olun.

Celal Toprak: Şimdi sözü Hamit Can'a vermek istiyorum. Onun başında bulunduğu, Genel Müdür yardımcılığı yaptığı marka gerçekten çok inovatif bir marka. "Nereden biliyorsunuz?" diye sorsanız, biz bu toplantıları geçtiğimiz yılda daha güvenirlik boyutuyla gerçekleştirmiştik. O markanın Yönetim Kurulu Başkanı Nevre Hanım orada bize çok şey anlatmıştı. Hamit Bey'i bu defa markayı anlatma şansından mahrum ediyoruz. Ulusal Süt Konseyi olarak değerlendirecek, konuşacak. Evet, yani onun da söyleyeceklerini merakla dinliyoruz. Hemen bir soru düştü, ben o soruyu sorarak Hamit Bey'e sözü bırakmak istiyorum. Redife Aslan Uçar Hanım sormuş. Diyor ki: "Süt ürünleri sektöründe özellikle fabrikasyonda üretim aşamasında, sektörün karşılaştığı en önemli teknolojik sorun nedir?" Bence sizin konuşmaya başlayacağınızı bilmişler herhalde onun için bu soruyu sormuşlar diye düşündüm. Söz sizde efendim. Bu soruya da yanıt verirseniz konuşmanız sırasında seviniriz. Buyurun efendim.

Hamit Can

Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi

Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can:

Teşekkür ediyorum. Sayın Başkanım, Sayın Genel Müdürüm, değerli katılımcılar. Hepinizi saygı ile selamlıyorum. Hayvancılık Genel Müdürümüz Sayın Zekeriya Bey sektörle ilgili genel bilgiler verdi. Ben gıda sektöründen ziyade sadece süt sektörü ile ilgili bilgiler aktaracağım.

Süt Sektörü; çiğ süt üreticisinden, süt ve süt mamulleri üreten sanayicisi ve son tüketiciye kadar çok kıymetli bir değer zinciridir. Biz sanayiciler olarak bu zincirin her safhasında faal bir şekilde, etkin bir şekilde bulunmak istiyoruz, bulunuyoruz, çalışıyoruz.

Gıdada her konuda zorluklar vardır ama süt sektörü ülkemizde en sorunlu en zor sektörlerden biridir. Hele süt üreticisinin içerisinde bulunduğu durumun zorluğu çok fazladır. Hepimiz işletmelerde veya kamuda profesyonel çalışan insanlarız, hafta sonumuz var bayram izinlerimiz vardır. Ama süt üreticisinin izni bayramı yoktur, 365 gün hiç durmadan, sürekli çalışır. İneklerin süt vermediği bir gün olursa, ancak o gün izin yapar. Bu durum süt üreticisi için yaşam biçim haline

gelmiştir. Bütün hayatını bu düzen üzerine kurar ve öyle yaşar.

Son yıllarda süt üreticisi faaliyetinden dolayı kazanç elde edememekte, buna rağmen üretime devam etmektedir. Başa baş veya maliyetinin altında çiğ süt satışı devam ederse, üretici sonunda sağmal hayvanlarını kesime gönderir. Bu da ülkenin çiğ süt üretiminin yetersizliğine sebep olur. Bu yüzden çiğ süt fiyatlamasının üreticiyi memnun etmesi ve üretime devam etmesini sağlayacak şekilde oluşturulmalıdır. Unutulmamalıdır ki Tarım ve hayvancılık devlet politikasıdır ve süreklilik arz eder.

Celal Toprak: "Bu organizasyonu yaparken en önemli teknolojik sorun nedir?" şeklinde bir soru.

Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can:

Bu organizasyonu yapan endüstriyel yapılarda teknolojik üretim anlamında altyapı eksikliği ve teknik anlamada sorunlar yok. Endüstriyel altyapı ve tesis modernizasyonu anlamında baktığımızda sektördeki firmalarımız Avrupa'daki veya dünyadaki benzer işletmelerden geri kalan hiçbir tarafları yok. Sektördeki firmalarımız, dünyadaki bütün gelişmeleri ve yenilikleri takip ettikleri için dünya ülkeleri ile rekabet edebilecek üretim yeterliliği ve kapasitesine sahiptir. Buna rağmen kendisini yenileyemeyen daha eski teknolojiler kullanarak üretim yapan tesislerimiz de var kuşkusuz. Ölçek olarak daha küçük olan bu işletmelerimizde teknik donanım, alet ekipman ve otomasyon eksikliği söz konusudur. Mesela sütün proteinini ve yağını ölçmeyi çok bilmeyen küçük küçük işletmelerimiz var. Bunların kendilerini geliştirmeleri lazım… Geliştirmezlerse zaten maalesef bu sektörün yoğun rekabetinden dolayı yavaş yavaş ortadan kalkmak durumunda kalacaklardır. Şimdi asıl konumuza dönersek Sayın Genel Müdürümüzün de söylediği gibi bizim 2021 yılındaki süt üretimimiz TUİK verilerine

göre 22,9 milyon ton. Son 10 yıla bakarsanız düzenli bir şekilde büyüme var. Yani bu rakamlara göre Türkiye'de çiğ süt üretiminde büyüme anlamında bir sorun olduğundan bahsedemeyiz. Son 10 yılda 12,5 milyon tondan 22,9 milyon tona kadar süre giden bir artışla geldik. Aşağıdaki tabloda bunu net olarak görebilirsiniz.

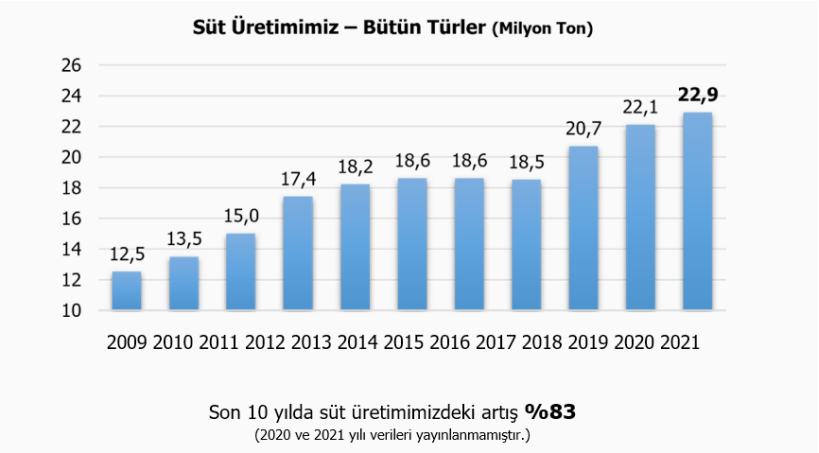

Toplanan çiğ sütlerin sanayiye giden miktarı maalesef genel süt üretimimizin %48'i-49'u civarında. Bizim sanayiye giden süt miktarını çok ciddi şekilde arttırmamız gerekiyor. Avrupa ülkelerinde %90'larda % 100'lerde olan bu değerler kayıt altına alamadığımız, yapamadığımız bir takım sorunlar yüzünden sanayi dışı, hatta bana sorarsanız da kayıt dışı. Yani bu asıl, maliyenin de konusuna giriyor. Bu konuda da ciddi adımların atılması gerekiyor.

Yıllar	Toplam İnek Sütü Üretimi	Sanayiye Aktarılan İnek Sütü	İnek Sütü Üretimindeki Kayıtlılık Oranı
2009	11.583	5.063	43,7
2010	12.418	6.745	54,3
2011	13.802	7.074	51,3
2012	15.977	7.932	49,6
2013	16.655	7.939	47,7
2014	16.998	8.626	50,7
2015	16.933	8.937	52,8
2016	16.786	9.213	54,9
2017	18.762	9.111	48,6
2018	20.036	1.002	49,9
2019	20.782	9.560	46
2020	TÜİK yayınlamadı	9.841	-
2021	TÜİK yayınlamadı	10.551	-

Celal Toprak: Sütün yarısı kayıt dışı diyebilir miyiz efendim bu durumda?

Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can:

"Yarısı kayıt dışıdır" diyemem ama bunun incelenmesi lazım, araştırılması lazım. Bu aslında biraz da Bakanlıkların konuları gibi geliyor bana. Miktar konusunun dışında çok önemli sektörel bir konumuz vardı. Bu konu çiğ sütün kalitesine göre fiyatlandırılması konusu idi. Bakanlığımızın 4-5 yıldır bu konu üzerine çalışmalar yapıyordu. Bu çalışmalar 2021 yılı içerisinde neticelendi ve uygulamaya kondu. Sayın Genel Müdürümüz Zekeriya Bey'e bu konuya verdiği destek ve çalışmalar için çok teşekkür ediyoruz. Süt üretiminde en büyük sorunumuz olan çiğ süt standardını geliştireceğine inandığımız bu model gelecekte sektörümüze çok faydalı olacaktır.

Çiğ süt üretim kalitemizi AB ülkeleri üretimleri ile mukayese ettiğimizde aşağıdaki tabloda görüleceği üzere aramızda ciddi farklar olduğu rahatlıkla görülmektedir. Avrupa'nın inek sütünde yağ ortalaması,

11 ülke %4,19, Türkiye'nin son yılı %3,56 yüzde olarak… Arada yüzde 18 fark var. Protein değerleri Avrupa'da 3,54 dokuz ülkenin, Türkiye'nin 2021 yılı ortalaması 3,14. Yüzde 13 değer farkı var. Yani aslında düşündüğünüzde süt yağında %18 oranında daha düşük, proteinde % 13 oranında daha düşük. Protein ve yağ, çiğ sütün içeriğini oluşturan temel unsurlardır ve süte verilen fiyatlama bu ikisi içindir. AB'ye oranla bu kadar kalitesi olan çiğ süt ile üretim yapıp dünyaya ürün satmaya çalışıyoruz ve Avrupalılarla rekabet etmeye çalışıyoruz. Biz bu rekabette doğal olarak baştan kaybediyoruz. Ortalama %15 daha pahalı bir hammaddeyle mücadele etmeye çalışıyoruz ki bu bizim için ülkemizin ihracatı için çok zor bir durum. Bu sebeple Sayın Genel Müdürümüzün desteği ile çiğ süt fiyatlamasını, Temmuz ayından itibaren kalite bazlı yapmaya başladık. Bu orta ve uzun vadede çiğ süt kalitemizin artmasına ve dünya fiyatları ile rekabet etmemize olanak sağlayacaktır.

İnek Sütü Yağ Değerleri

1	Hollanda	4,42
2	Finlandiya	4,36
3	Danimarka	4,32
4	İsveç	4,24
5	Avusturya	4,20
6	Belçika	4,19
7	Litvanya	4,19
8	İrlanda	4,17
9	Lüksemburg	4,16
10	Slovenya	4,14
11	İtalya	3,65
	ORTALAMA	**4,19**
12	**TÜRKİYE**	3,56
	FARK	**18%**

İnek Sütü Protein değerleri

1	Almanya	3,66
2	İrlanda	3,65
3	Danimarka	3,59
4	Hollanda	3,57
5	Finlandiya	3,55
6	İsveç	3,50
7	Fransa	3,46
8	Belçika	3,44
9	Luksemburg	3,44
	ORTALAMA	**3,54**
10	TÜRKİYE	3,14
	FARK	**13%**

İhracat tarafında ülke olarak ciddi eksiğimiz var. Geçen yıl 507 milyon dolar bir ihracat yapmışız. Bu 507 milyon dolarlık ihracatın miktarlarının süt karşılığını hesapladım. TÜİK verilerine göre 2021 yılı süt üretimimiz 22,9 milyon litre. İhraç ettiğimiz ürünlerin karşılığı

1,55 milyon litre. Yani ürettiğimiz sütün %6,7'sini ihraç edebiliyoruz. Avrupa ülkelerine baktığımızda ürettikleri ürünlerin %30 - % 40'lara varan kısımlarını ihraç ediyorlar. Pazarda söz sahibi oluyorlar. Ve bizi o pazarlara da sokmuyorlar. Biraz önce anlattım, kalite değerlerinden dolayı rekabet şansımız oluşmuyor. Son yılda süt tozu ve peynir ağırlıklı bir ihracatımız olmuş. Peynir altı suyu tozu yoktu epeydir. Son bir yılda o çok yüksek bir orana gelmiş. Yüksek bir değer katmış ekonomiye.

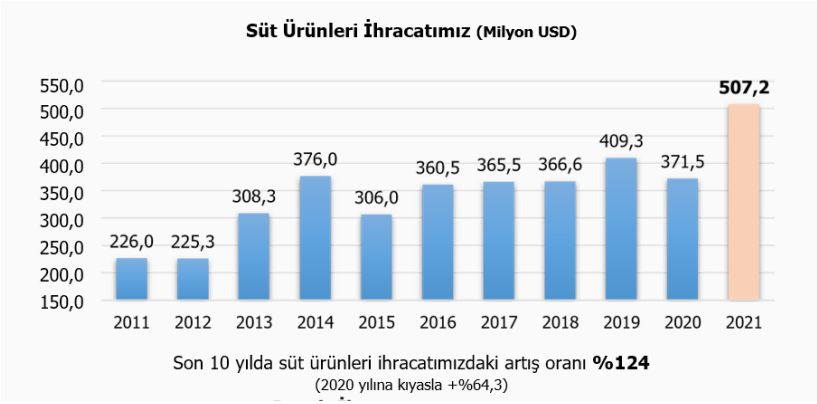

Avrupa ülkelerinden dünyaya yapılan ihracatın rakamlarını şunu sunmaya çalışacağım. Şimdi şöyle söyleyeyim Almanya'nın 878.000 ton ihracatı var. 4 milyar 710 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirmiş 2020 yılında. Almanya kilogram başına 5,36 dolarla ürün satmış. İtalya 4,25 dolarla satmış. Belçika 4,35'le satmış. Türkiye 2021 yılında peynir grubunda 3,70 ile satmış. Bizim fiyatlamada da rekabet ettiğimiz ülkelerin fiyatlarına erişme şansımız olmuyor. Yani biz hem kalitesizlikten sıkıntı yaşıyoruz ve maliyetlerimiz artıyor. Hem dünyayla rekabet edebilecek fiyat yapıları oluşturamıyoruz.

	MİKTAR(TON)	DEĞER (X1000USD)	KG/USD
1 ALMANYA	878.952	4.710.000	5,36
2 BİRLEŞİK KRALLIK	495.020	2.174.000	4,39
3 İTALYA	488.858	2.080.000	4,25
4 FRANSA	400.989	2.081.000	5,19
5 BELÇİKA	358.586	1.564.000	4,36
6 HOLLANDA	378.319	1.395.000	3,69
7 İSPANYA	304.691	1.181.000	3,88
8 TÜRKİYE 2021	41.060	152.000	3,70
TÜRKİYE 2020 TOPLAM İHRACAT	182.500	338.000	1,85
TÜRKİYE 2021 TOPLAM İHRACAT	237.400	507.200	2,14

Bu değerlendirmelerden sonra **SEKTÖREL SORUNLAR** diye bir başlık oluşturdum. Bu sorunlardan kısaca bahsedecek olursak;

Hayvansal Girdilerin Dışa Bağımlılığı Ve Kontrolsüz Artışı

Bu konuda süt üreticisi ciddi sorunlar yaşamakta, maliyet sürekli değişmekte ve aynı oranda üreticinin kazancı artmamaktadır. Çiğ süt satış fiyatları aynı oranda artmamakta, üretici belirli dönemlerde zarar etmektedir. Bu da süt üreticinin sektörden uzaklaşmasına sebep olacaktır diye diye bir düşüncemiz bulunmaktadır. Özellikle pandemiden sonra girdi maliyetlerinin kontrolsüz artışı üreticiyi ciddi tedirgin ve tehdit etmektedir.

Çiğ Süt Üreticisinin Ölçek Sorunu

Çiğ süt üretmek aslında ekonomik bir iş… Bizim ülkemizde ise bu işi köylerde yaşayan insanlar çoğunlukla ahırında 5-10 inekle yapmaya çalışıyor. Maalesef çiftçilikle, köylülük karıştırılıyor. Biz köylü olan herkesi çiftçi ve süt üreticisi olarak görüyoruz. Süt üreticiliğini sosyal bir proje gibi düşünüp öyle hareket ediyoruz. Bu sebeple çiğ sütün sağlıksız ve uygun olmayan şartlarda toplanması ve taşınması ortaya çıkıyor. Kontrolsüz bir yapı olduğu için hayvan refahı konusunda bü-

yük sorunlar ortaya çıkıyor. Çiğ sütteki mikrobiyolojik sorunları da bu ölçek ekonomisinden dolayı ortadan kaldıramıyoruz.

Kayıtsız Süt Satışı

Bir başka sorunumuz da kayıtsız ve takipsiz bir şekilde yapılan sokak sütçülüğü. Bu konuya da en büyük destek, 2 yıl önce yeniden gündemimize gelen ve hastalıktan ari işletmelerin belirli kural ve çerçeve içerisinde ambalajlı çiğ süt satışına onay verilmesi olmuştur. İlk başta doğru görünen bu uygulama şehirlerde sokak sütçülüğünün artmasına ve kontrolsüz bir şekilde büyümesine sebep olmuştur. Bu yapının hiçbir denetimi ve sorumluluğu yoktur. Bu sütlerin büyük bir kısmı hem ambalajsız hem de açıkta satılmaktadır. İstanbul'un göbeğinde 10 TL'ye 12 TL'ye şu anda açıkta süt satılıyor. Ne ambalajı var ne ısı kontrolü var, ne de denetimi var. Böyle bir yapı maalesef sorun olarak önümüzde duruyor.

Çiğ Süt Üretimindeki Sezonsallık

Çiğ süt üretiminin yıl içerisindeki sezonsal üretim farklılığı sanayide ciddi sorunlar oluşturmaktadır. Şöyle ki; ülkemizde bahar ayları çiğ sütün en çok üretildiği dönem, buna bağlı olarak tüketimin nerede ise en az olduğu dönem. Temmuz ayından sonra ciddi bir şekilde çiğ süt üretimi azalmaya başlıyor ve kasım sonuna kadar devam ediyor. Pazardaki en büyük talep ise bu aylarda oluşmaktadır. Bu dengesizlik sektörde süt arzının fazla olduğu dönemlerde ciddi stoklar oluşmasına sebep olmaktadır. Bu stoklar işletmelere ciddi sermaye veya finansman ihtiyacı olarak dönmekte, neticede maliyetlere de yansımaktadır

Pazardaki Sorunlar

Bizim kısaca marketler yasası dediğimiz ve Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkındaki Kanun olarak çıkartılan ve farklı şekillerde 2006 yılından bu yana düzenlemesi yapılan yasada süt ve süt ürünle-

rinin vadelerinde düzeltme yapılması sürekli talep edilmesine rağmen herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Sanayici çiğ sütü en fazla aylık vadelerle almakta buna buna bağlı olarak zincir marketlerde 90-100 günlere varan vadelerle satış yapmaktadır. Bu hem maliyeti artırtmakta hem de işletmeler için finans sorunu oluşturmaktadır. Zincir marketlerdeki başka bir sorunumuz ise son tüketim tarih konusudur. Bilindiği gibi gıdalarda ambalajların üzerine görünür şekilde son tüketim tarihi veya son kullanma tarihi yazılıyor. Zincir marketlerin bir bazılarının1/3 kuralı olarak söylenen bir uygulaması var. Bu nedir? Ekonomik ömrü 30 günse, 1/3 kuralına göre ekonomik ömrü 10 gün kaldığı zaman ürün raftan indiriyor ve üreticiye iade ediyor. Bu konu "gün" tüketimli ürünler için önemli, kısa ömürlü ürünler için çok önemli. Aslında üreticinin garantisi bu tarih bitene kadar devam etmesine rağmen ürende bir bozulma değişme olmamasına rağmen market yönetimlerinin "Hayır, bu böyle olacak" mantığı ile raftan indirmesi, ciddi bir gıda israfıdır, kaynak israfıdır.

Bizim "hayvancılık girdileri dışa bağımlılığı ve kontrolsüz yüksekliği" diye bir maddemiz var. Aslında üreticinin en büyük sorunu buradan kaynaklanıyor. Bunların dönemsel halini sabit fiyatlı hale getirebilecek birtakım çalışmalar yapılabilmesi lazım. STK'lar, Bakanlığımız ve hayvancılıkla uğraşan örgütlü toplulukların bir araya gelerek bu konunun üzerinde çalışma yapmaları gerekir. Bakanlığımızın yem hammaddeleri ithalatında öncülük yapması gerekir diye düşünüyorum.

Çiğ sütten kaynaklı yaşanan mikrobiyolojik sorunları gidermek için 3-5, 5-10 hayvanı olan üreticiler yerine bunları toplulaştırabilecek projeler yapmamız gerekmektedir. Yani süt toplama merkezleri yerine hayvanları toplulaştırarak bir merkezde sağımları yapılmalı. Bunların örnekleri yapıldı bu ülkede muhtelif yerlerde, bu işler düzenlendi. Acilen bunlar yapılmalı ki sütler bir araya toplanıp mikrobiyolojisi ve yapısı bozulmadan soğutulabilmelidir.

Çiğ süt kalitesinin iyileştirilmesi için ve ihracatın bilhassa Avrupa'ya yapılabilmesi için şu an %5'lerde olan AB onaylı çiğ sütlerimizin çok daha fazla artırılması lazım. Destekleme derken illa Bakanlık destekleyecek diye bir şey ifade etmiyorum. Sanayicilerin de bu konuda hassas olmaları lazım. Eğer AB onayı varsa ki önemli bir iştir. Biz sanayiciler olarak yıllardır bunu yapıyoruz. Eğer bir firmanın AB onayı varsa süt fiyatının belirli bir yüzdesi kadar AB desteği ödüyoruz. Bütün sanayicilerin, hakikaten bunun doğruluğuna inanıp böyle desteklemeleri yapmaları gerekiyor ki bu işleri çoğaltalım. Üretici bu işten para kazansın. Bu belgeleri tamamlasınlar, miktarımız artsın.

Bilindiği gibi Bakanlığımız bütçesi ölçüsünde hayvancılık desteklerini yapıyor. En önemlisi de çiğ süt desteği. Çiğ süt desteğinin çiğ süt fiyatına göre güncellenmesi lazım. Bakanlığımız çiğ sütte bir destekleme bedeli açıklıyor, bir yıl boyunca aynı bedel devam ediyor. Aynı süreçte çiğ süt fiyatı arttığı halde destekleme bedeli hep aynı kalıyor. Böyle olunca desteklemenin bir önemi kalmıyor. Bu sebeple çiğ süt desteklerini daha güncel, realiteye uygun hale getirebilmek lazım. Çiğ süt desteğinin en büyük yararlarında biri de kayıt dışı ve sağlıksız şekilde açıkta satılan sütlerin kayıt altına alınmasını sağlamaktadır.

Celal Toprak: Çok teşekkür ederiz. Hamit Bey. Gerçekten önemli noktalara temas ettiniz. Ama ben… Yani bu kadar abartmayayım biraz ama ekonomi gazeteciliği ile başladım. 30 yılı geçiyor. Başladığımdan beri bu sokak sütü bizi yeniyor. Yani bir türlü yenemedik bu sokak sütünü. Koca ulusal süt konseyimiz var. Türkiye Süt, Et, Gıda Sanayicileri ve Üreticileri Birliği Derneği kısaca SETBİR'imiz var, gazetecilerimiz var. Yani bir taraftan biz böyle baktığınızda dev gibi görünüyoruz ama sokak sütü ezip geçiyor bizi. Ben evde kayınvalidemi bile ikna edemiyorum bu konuda. Ne yapacağız bilmiyorum… Birilerinin bize fikir vermesinde yarar var. Size birkaç tane soru var bu arada, onları

ikinci bölümde yanıtlarsanız Nurten Hanım sormuş. Hijyenik sağım koşulları ile ilgili. Onları Elif Hanım da iletir size şimdi Whatsapp'tan. Yine Tolga Bey'in çok güzel bir sorusu var süt ve et üretiminin birlikte geliştirilmesine yönelik. Onları ikinci bölümde değerlendirirseniz çok seviniriz. Teşekkürler ağzınıza sağlık. Sağ olun efendim. Yavuz Hocama sözü vereceğim. Gerçekten bizim duayenimiz... Coğrafi işaretten, yöresel ürüne kadar her şeyi öğrendiğimiz hocamız. Ekonomi gazetecilerinin de hocası. Biz Karaman'da bir peynir süt ürünleri, tarımla ilgili bir toplantı düzenlemiştik. Toplantıya işte kimleri davet edelim, kimler konuşmacı olsun, kimler katılsın, kimler değerlendirsin diye… Netleştirdik. Sonra işte toplantı ile ilgili çalışma başladı. Elif Hanım da koordinasyonun içerisindeydi o sırada. Ayrıldı işte, vedalaştık. Sonra nefes nefese koşarak tekrar geri geldi, dedi ki: "Yavuz Hocayı unutmuşuz biliyor musunuz? Ne kadar büyük bir hata yaptık." Dedim ki: "Yavuz Hoca Antalya'da, yani şimdi Karaman'a nasıl gelsin? İşte Antalya'dan Karaman'a gelebilmesi için önce İstanbul'a gidecek, İstanbul'dan tekrar Konya'ya gelecek, Konya'dan işte şey... Hocayı yormayalım biz oraya." Dedi ki: "Yormazsanız sonra altında kalırsınız bu toplantının. Bir yerlerde konuşur" dedi. Hocayı çağırdık. İki gün boyunca hepimizden de daha dinç bir şekilde bütün üreticilerle, kooperatifçilerle görüştü, tarımla ilgili insanlarla. Dedim ki: "Demek ki Türkiye'de coğrafi işaret bu noktaya geldiyse işte Hoca gibi çalışırsa geliyor" diye düşündüm orada. Hocama minnettarlığımı ifade ederek sözü bırakmak istiyorum. Hocam buyurun söz sizin. Bu arada bir de video gösterilecekmiş herhalde. Onu nasıl hangi aşamada göstermek isterseniz onu da değerlendirin.

Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler
Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu:

Güzel sözleriniz için çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan, Sayın Genel Müdür, değerli katılımcılar, değerli izleyenler. Ben öncelikle İstanbul Ticaret Borsasına ve Güvenilir Ürün Platformuna bu organizasyonları için çok teşekkür ediyor, sonuçlarının ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum. Biraz önce söylediklerinizle ilgili olarak birkaç şey de ben söylemek isterim. Divle Obruk Peyniri çok özel bir peynirdir.

Biz orada 2003-2006 yılları arasında daha Türkiye o peyniri tanımadan önce bir Avrupa Birliği (AB) projesi yapmıştık. Tabii o günden bu yana hala bir takım sorunları var ama çok gelişme gösterdi. En son gelişmelerden biri de tescil almasıdır.

Şimdi ben çok kısa bir şekilde kurmuş olduğum "Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı" ile ilgili birkaç söz söyleyeyim. Kısa adı YÜciTA, olan araştırma ağımız kökenleri 1995 Barselona Zirvesine kadar inen ve 1997 yılında Akdeniz Üniversitesi bünyesinde kurulan Akdeniz Ülkeleri Ekonomik Araştırmalar Merkezi'nin deva-

mıdır. Bu Merkez, coğrafi işaretlerle ilgili çok yoğun çalıştı. Çok sayıda uluslararası etkinlik ve yayınlar gerçekleştirdi. Merkezin devamı olan YÜciTA, Antalya 3. Uluslararası Coğrafi İşaretler Semineri bitiş bildirgesi ile 15 Ekim 2012 tarihinde kuruldu.

YÜciTA'nın vizyonu, Türkiye'de coğrafi işaretler konusunda çalışan tek sivil aktör olmaktır. Bunu uzun süredir gerçekleştirmiş bulunuyoruz. Misyonu da coğrafi işaretler konusunda farkındalık yaratmak ve Türkiye'de ideal bir coğrafi işaretler sisteminin kurulabilmesi için çaba harcamaktır. Yılda iki çalıştay yapıyoruz. Kurulduğumuz tarihten bu tarafa, pandemi dönemi hariç bütün bu çalıştayları gerçekleştirdik. 40 aktif üyemiz, 10 çalışma kurulumuz ve 1300'ü aşkın YÜciTA gönüllümüz var. Onlarla birlikte elimizden geldiği kadar Türkiye'nin coğrafi işaretleri için çaba harcıyoruz.

Süt ve türevleri Türkiye için son derece önemli. İmalat endüstrisi, Türk endüstriyel üretim değerinin önemli bir kesimini oluşturuyor. Bunun içerisinde gıda endüstrisinin çok önemli bir payı var. Ayrıca gıda endüstrisinin bileşenleri içerisinde süt ve türevleri, et ve türevleri sektörleri son derece önemli. Ülkemizde peynirlerde şu ana kadar tescil almış 31 coğrafi işaretimiz bulunuyor. En son tescil, 9 Şubat'ta gerçekleşen "İvrindi Kelle Peyniri"e ait. AB'de halen peynirlerde 235 tescil var. 55'er tescille İtalya ve Fransa başta gidiyor. Bu arada komşumuz Yunanistan'ın 23 tane tescilli peyniri var. Bütün coğrafi işaretlerde olduğu gibi peynirlerde de tescil çok önemli tabii… Ancak tescil sonrası aşamalar olan yönetişim ve denetim, sistemin yürüyebilmesi için temel koşul. Maalesef bu konuda ülkemizde henüz herhangi bir mesafe alınabilmiş değil. Biz YÜciTA olarak AB peynirlerinde de çalıştık. Fransa'da Rokfor peyniri, Comte peyniri, Rocamadour peyniri ve Camembert peyniri ile İtalya'da Parmesan peyniri araştırma yaptığımız peynirler içinde yer alıyor. Bu araştırmalarda amacımız adı geçen peynirlerde

coğrafi işaret yönetişim ve denetiminin nasıl gerçekleştirildiğini ortaya koymaktı. Yani tescil almak hiçbir şey değil. Üstelik şu anda ülkemizde korkunç bir tescil furyası yaşanıyor. Bu süreç haklı olarak kamuoyunda coğrafi işaretlerimizin itibarsızlaştırıldığı gibi bir endişe yaratıyor. Oysa önemli olan bu ürünlerin kalite ve üretiminde sürdürülebilirliğin sağlanması ve iyi bir coğrafi işaret sisteminin oturtulmasıdır. Sayın Başkan da söyledi, AB'de süt ürünleri ile ilgili tek tescilimiz bulunmuyor. Ancak birkaç gün önce 14 Şubat'ta Tonya tereyağı AB başvurusu kabul edildi. Onun dışında sevindirici bir haber, Ezine peynirinin AB başvurusunun hazırlanmakta oluşu. İnşallah başvuru yakında yapılır ve AB'de tescilli bir peynirimiz olur.

Şimdi AB'de araştırma yaptığımız peynirlerden iki örnek verelim. Parmesan peyniri (Parmigiano Reggiano) Kuzey İtalya'da; Parma, Bolonya, Reggio Emilia, Modena sınırları içinde çiğ inek sütünden yapılan bir peynir. Bizim kaşar peynirimize benziyor. Kelleler 45-50 kg. Her kelleyi üretmek için 500-550 lt. süt gerekiyor. Parmesan değer zincirinde tam 50 bin kişi çalışıyor. Bakın kırsal kalkınmanın çok önemli araçları bunlar. 50 bin kişi çalışıyor ve konsorsiyum rakamlarına göre, 2018 yılında yaratılan katma değer tam 2,4 milyar Avro.

Bir diğer örnekte, Fransa'da defalarca gittiğimiz Roquefort köyünde üretilen Roquefort peyniri. Bu peynir tamamen çiğ koyun sütünden üretiliyor, 19-20 cm çapında, silindir şeklinde, 8,5-11,5 cm kalınlıkta, 2,5-3,0 kg ağırlığında, küflü, mavi gözenekleri olan bir peynir. Çiğ sütten yapıldığı için Tarım Bakanlığı ülkemize ithalatına izin vermiyor. Şunu da söylemek isterim, onların çiğ sütü bizim pastörize sütten çok daha sağlıklı. Çünkü o kadar çok denetim var ki anlatamam. Roquefort 539 kişinin oturduğu bir köy. Peynir ismini köyden alıyor. Ve bu peyniri bütün dünya tanıyor. Roquefort. Ayrıca dünyanın en çok taklit edilen peyniri. O nedenle tescil sahibi Roquefort Konfederasyonu'nun,

dünyanın 50 ülkesinde avukatları var. Peynirin özelliği Combalou mağaralarında olgunlaştırılan küflü bir peynir olması. Sütü Fransız'ların ünlü süt koyunu Lakon'dan (Lacaune) elde ediliyor. Konsorsiyum 20 yıl içerisinde Lakon ırkının süt verimini %100 artırmış. Çok sistemli çalışıyorlar.

Loş Combalou mağaraları ya da obruklarının temel özelliği peynirin olgunlaşması için gerekli doğal ortama sahip olmaları. Sıcaklığın 9, nemin ise 95 derece olduğu mağaralarda tünellerin sağlamış olduğu hava akımı saniyede 5-20 metreküp arasında değişiyor. Bu sürekli ve değişik yoğunluktaki hava akımı Rokfor penisilininin geliştiği özgün ve doğal bir mikroklima yaratıyor. Mağaraların bu atmosferinde Rokfor penisilini peynirin içinde yayılıp onu mavi, yeşil renklendirerek tüm lezzetini veriyor. Eni 300 m, boyu da 3 km. uzunluğunda olan, bazı yerlerde 12 katlı bir apartman büyüklüğüne ulaşan bu basit mağaralar özgün bir tasarım ve mühendislik çalışması sonucu gerçek bir mimarlık eserine dönüştürülmüş. Peynirin olgunlaştırılmasından sorumlu mağaralarda çalışan ustalar yöreye özgü olağan üstü bir maharet ve beceriye sahipler ve 30-40 yıldır orada çalışıyorlar.

Yıllık Roquefort üretimi 21-22.000 ton, bunun 1/3'ü ihraç ediliyor. En önemli müşterisi AB'den sonra ABD. 539 kişinin yaşadığı köyde üretilen peynirin yıllık cirosu 330-350 milyon avro arasında değişiyor. Süt üretimi, peynir üretimi, olgunlaştırma ve pazarlamadan oluşan değer zincirinde tam 10.000 kişi çalışıyor. Roquefort yaratmış olduğu katma değer ve istihdamla gerçek bir kırsal kalkınma aracı. Yörede bir yaşam biçimi oluşturan bu ünlü ürün, ihracat gelirlerinin yanı sıra her sene mağaraları ziyarete gelen yerli ve yabancıların bıraktıkları turizm gelirleri ile de yöre ekonomisine önemli katkılar sağlıyor.

Bizim de çok özgün bir peynirimiz var. Ezine Peyniri. Leziz bir peynir. YÜciTA orada da çok çalıştı. Tescilli bu peynirimizde butik üretim

yapan çok değerli mandıralar var. Biliyorsunuz Ezine peyniri paçal bir peynir, tüm özelliğini de Kaz Dağlarında otlayan hayvanların sütünden alması. Ama Fransızlar ile bizim aramızdaki farka bakar mısınız? Fransızlar Combalou mağaralarına gözleri gibi bakıyorlar. Ama biz ne yapıyoruz dünyanın en endemik bu bölgesinde altın arıyor bunun için yüzbinlerce ağaç kesiyoruz. Böylece bol oksijeni ve yaygın endemik bitkileri ile otlayan koyun, keçi ve ineklere eşsiz bir süt sağlayan Kaz dağlarını yok ediyoruz. Dolayısıyla Türkiye'de her kesimde önce bir zihniyet değişikliği gerek. Bakın tarımımıza. Tarım durup dururken bu hale gelmedi. Türkiye, tarımda ne ektiyse bugün onu biçiyor. Ben Mülkiyeden mezun olduktan sonra, bütün çalışmalarımı tarım üzerinde yaptım. 30 yıldır coğrafi işaretler konusunda çalışıyorum. Bir ülke düşünün ki toprak reformunu bile başaramamış, yapamamış. Batı bunu birkaç asır önce yaptı. Batı toplulaştırma çalışmalarını geçen asırda bitirdi. Biz hala toplulaştırma ile uğraşıyoruz. Peki neden? Toprak Su'yu kaldırmışız. Toprak İskânı kaldırmışız. Köy Hizmetlerini kaldırmışız. Yani ektiklerimizi biçiyoruz. En önemlisi Tarım Satış Kooperatiflerini yok etmişiz. 2000 yılında. 2475 sayılı yasayla özerkleştiriyoruz, özelleştiriyoruz derken devlet yönetimde bir kooperatif sistem getirmişiz. Ben bu sene yazın Aydın'da Aydın inciri, Malatya'da Malatya kayısısı ve Antep'te Antep fıstığı üzerine araştırmalar yaptım. Sonuç; Bütün yükü çekenler üreticiler. Onlar, üretiyorlar hem de korkunç zor koşullar altında üretiyorlar. Ancak tüccar, ihracatçı, ambarcı ve stokçular karşısında hiçbir pazarlık güçleri yok. Çünkü örgütleri dağıtılmış. İncirde "Tariş İncir Birlik" eski Tariş değil, kayısı da "Kayısı Birlik" yok, Antep Fıstığında da "Fıstık Birlik" yok. Tüccar, ihracatçı, ambarcı ve stokçular sarmalı karşısında üreticiler bitap, çaresiz ve mutsuzlar ve örgütlerini arıyorlar.

Bizim köylümüz çok çalışkandır. Bakın köylüye kimse laf söylemesin. Her köylü çiftçidir bu arada Hamit Bey ama her çiftçi köylü değildir. Biz

köyleri de yok ettik. Mahalle yaptık. Köy kültürü gitti. Fransa'ya gidin, o köyleri bir gezin. Fransa kırsallığı ile gurur duyan bir ülkedir. Atatürk ne kadar büyükmüş. Köyleri yok ettik, tarım satış kooperatiflerini kaldırdık, neticede tarımda bu duruma düştük. Köylümüz çalışkandır. Ancak birlikte çalışma alışkanlığı yoktur. Öyle bir kültürü yok. Biz burada Kumluca'da proje yapıyoruz. Sözgelimi domateste üretiminde hiç bir sorun yok, ancak işletmeler çok küçük ölçekli, her biri 2 dekar, 3 dekar. Bu yapıyla Carrefour'a, Metro'ya ürün vermeleri mümkün değil. Ama 30 tanesi birleştiği zaman hepsine verebilirler. Cumhuriyetimiz bunları bildiği için önemli ürünlerde Tarım Satış Kooperatiflerini kurmuş. Ben Antalya'da oturuyorum. Ne var burada? Narenciye Birlik var, Antbirlik var, ondan sonra Isparta'da Gülbirlik var, Trakya'da Marmarabirlik, Karadeniz'de Fiskobirlik, Çaykur, Çukurova'da Çukobirlik İzmir'de TARİŞ var. Yani var da var. Türkiye'nin kendi kendine yeten 7 ülkeden biri olduğu zamanlar bu kooperatifler çok iyi çalışıyordu. Bu 7 ülke meselesinin de 12 Mart askeri müdahalesinden sonra Dünya Bankası'ndan Türkiye'ye getirilen Atilla Karaosmanoğlu'nun bir çalışmasından kaynaklandığını belirtmekte yarar var. Sonuçta bir zihniyet değişikliğine ihtiyacımız var, bunun gerçekleşmesi halinde tarımın da kendisini hemen toparlayacağına inanıyorum.

Coğrafi İşaretlere (Cİ) gelirsek, Türkiye'nin çok yüksek bir Cİ işaret potansiyeli var. Bu potansiyel belki dünyanın hiçbir ülkesinde yok. Ancak 30 yıllık uygulama tamamen tesciller üzerine odaklanmış. Tescillerde ne yazık ki katma değer yaratmıyor. Sistem hala kurulamadı Çünkü Cİ yönetişimi ve denetimi konusunda hiç mesafe alamadık. Yasada tescil alanın hakları belirtilmiş ancak sorumlulukları ile ilgili hiçbir hüküm yok. Cİ yönetişimi ile ilgili bu boşluk sistemi bloke ediyor. Denetimler konusunda da aynı sorun yaşanıyor. Cİ'de denetim sistemin meşruiyetidir. Bu konuda da çözüm üretilemedi. Dış denetimlerde Tarım Bakanlığı yeterli değil. AB'de olduğu gibi bu denetimlerin

AB standartlarına göre akredite olmuş, bağımsız, tarafsız ve donanımlı özel sertifikasyon kuruluşlarınca gerçekleştirilmesi gerekiyor.

Bu arada İstanbullulara da bir sitemim olsun. Çok üzülüyorum. İstanbul coğrafi işaret sıralamasında Batman'la beraber. Türkiye'nin en az tescil alan şehirleri arasında yer alıyor. Batman'ın da 2, İstanbul'un da 2 tescili var. Ağrı'nın 1, Karaman'ın 1, Hakkâri'nin 3 tescilleri var. İstanbul'un tescilleri Şile Bezi ve Şile Kestane Balı. En çok tescil alan kentimiz, burada kutluyorum, Gaziantep. Şu anda 76 tane tescili var. Neden 76? Çünkü Gaziantep olaya çok ciddi yaklaşıyor. Öyle ki Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Şahin oturmuş, Belediye içerisinde çok özel bir kurumsal yapılanma oluşturmuş ve bir "coğrafi işaretler dairesi" kurmuş. Şeyda Ceylan'ın yönetimindeki bu dairede çok genç ve kapasiteli bir ekip canla başla çalışıyor.

Etkin bir Cİ sisteminin kurulması peynirciliğimiz için de önemli. Burada Türk Peynirciliğini deşifre eden iki çalışmadan söz etmeden geçemeyeceğim. Bu çalışmalar iki YÜciTA üyesinden geldi. Onları burada şükranla anıyorum, Neşe Biber ve Berrin Bal Onur. Bu arkadaşlarımız önce iki yıl süren Türkiye taramasından sonra "Peynir Aşkına" adlı eşsiz eseri Türkiye'ye kazandırdılar. Bu çalışmayı 2019'da Macao'da, dünyanın en iyi peynir kitabı seçilen "50 Peynirli Şehir: Balıkesir" adlı müstesna çalışmaları izledi. Türkiye Peynirciliği bakımından son derece önemli bir ülke. Müthiş peynirlerimiz var. Şu anda deşifre edilmiş 200'ün üzerinde peynir bulunuyor. Ama bunların tescillenmiş olanlarının sayısı sadece 31. Başvuruları yapılmış tescillerini bekleyen de 19 peynirimiz var. Dolayısıyla Cİ'lerimizin değerlendirilmesi iyi bir coğrafi işaretler sisteminin kurulmasından geçiyor. El ele vereceğiz, bunu yapacağız. İstanbul'un sahip olduğu Cİ potansiyeli dünyanın hiçbir yerinde yok. Yani Peru kadar da mı olamıyoruz? Peru her sene, Lima'da bir dünya gastronomi festivali yapıyor. Lima'ya 500 bin kişi gidiyor ve

bir milyar dolar bırakıyor. Peru fakirliğini, gastronomisi ile yenmiş bir ülke. Hiç bir Perulu genç, futbolcu olmak istemiyor. Hepsinin hayalinde şef olmak yatıyor.

İstanbul, Avrupa'ya iki adım. Gizemli bir kent. Buraya gelen turist sadece yemeğe, içmeye, Türk Gastronomisini tanımaya gelmeyecek. Aynı zamanda bu gizemli kenti keşfetmeye gelecek. Müthiş bir altyapıya, gelişmiş bir insan gücüne sahip. İnanır mısınız yılda en az 1 milyon kişi gelir o gastronomi festivaline. Bir iki milyar dolar getirisi olur. Siz buradaki arkadaşlar, özellikle İstanbul Ticaret Borsasındaki arkadaşlarımıza rica ediyorum. İstanbul Cİ'de nal topluyor. Bu şehir bunu hak etmiyor ve siz o şehirde oturuyorsunuz. Ama kusura bakmayın, sitemimi de kabul edin. Ben buna çok üzülüyorum. Turkey One diye bir dernek var. Demet Sabancı başkanı. Benden bir sunum istediler. Ben orada bunu anlattığım zaman Demet Hanım çok üzüldü. "Şimdi yeni duydum" dedi. "Siz şimdi üzülüyorsunuz. Ben yıllardır üzülüyorum" dedim. Dolayısıyla İstanbul'a Cİ'de sahip çıkmamız gerekiyor. YÜciTA her türlü desteği vermeye hazırdır. Biz gönüllü bir araştırma ağıyız. Kasamızda para yok. Kasamızdaki şey Türkiye sevgisidir. Sloganımız da "Her Şey Türkiye İçin"dir. Pandemiyi fırsata dönüştürerek bir Cİ Dergisi çıkardık Türkiye'nin ilk dergisi, yanımda. Bunu size göstereyim, Bu dergiyi mutlaka edinin. Evlatlarınıza bırakacağınız en büyük armağan budur. AB Komisyonu'ndan bile tebrik aldık. Yeni sayımızda AB Komisyonu ve BM Gıda ve Tarım Örgütü de yazıyor. Coğrafi işaretler çok önemli. Türkiye olağanüstü bir potansiyele sahip. Türkiye bu potansiyeli iyi bir coğrafi işaretler sistemi ile değerlendirirse inanın petrol aramasın, doğal gaz aramasın topraklarında, Hepsi burada. Hepsi Gaziantep'te, Hatay'da, Malatya'da, Diyarbakır'da anlatabiliyor muyum?

Celal Toprak: İstanbul'a da değinelim Hocam. İhmal etmeyin İstanbul'u da.

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu:

İstanbul'u başta söyledim Ama İstanbul'un bir farkı var. Kusura bakmayın, bu konuda motive değil Fatma Hanım'ı burada takdirle alkışlıyorum. Biz de YÜciTA olarak destek veriyoruz ve çok güzel şeyler yapıyor Antep. İstanbul niye böyle? Bir Peru kadar olamadık. Siz de İstanbul'da oturuyorsunuz, özür dilerim. Bu konuda çok doluyum. Çünkü ülkem o kadar zengin ki… Müthiş bir Cİ potansiyeline sahip. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir ülke yok. Bu nereden kaynaklanıyor onu da söyleyeyim. Türkiye öncelikle bir Vavilov merkezi. Vavilov, Sovyetlerin büyük botanikçisi. 1956 yılında bir çalışma yapıyor. Dünyadaki gen kaynaklarını saptıyor. 8 tane gen merkezi var. Onlara Vavilov merkezleri deniyor. Bunlardan bir tanesi Küçük Asya. Anadolu'muz bir gen merkezi Celal Bey düşünebiliyor musunuz? Tarımdaki bir sürü bitkinin gen kaynağı Anadolu. Bu bize büyük şans tanıyor. Bir sürü mikroklima var. Aynı coğrafyada çay da, fındık da, narenciye de, muz da üretiyorsunuz. Bu olağanüstü bir şey. Bir de coğrafya olarak çok şanslıyız. Anadolu birçok medeniyete beşiklik etmiş bir coğrafya. Eski Yunan'dan başlayarak Romalılar, Bizanslılar, Selçuklular, Osmanlılar ve nihayet Cumhuriyetimiz. Hepsi bu topraklarda hükümran olmuşlar. Her medeniyet kendisinden sonrakine bir şeyler bırakmış. Özellikle gastronomide. Olağanüstü bir şey bu. Antep'e gidiyorsunuz sizi bir kent değil sanki bir ülke mutfağı karşılıyor. Ne büyük zenginlik. Hatay da öyle. Bakın bu kentlerimiz gastronomi dalında "UNESCO Yaratıcı Kentler Ağı"na kabul edildiler. Daha sonra Afyonkarahisar onları izledi. Özetle büyük bir potansiyelimiz var. Bu potansiyeli iyi değerlendirmemiz lazım. Bunun için sistematik olmamız kaçınılmaz. Yasal boşlukları gidereceğiz. En son şunu söyleyeyim. Cumhurbaşkanı 21 Kasım 2019'da üç yıl süren Tarım Orman Şurası karalarını açıkladı. Şura kararlarının 38. Maddesi bakın ne diyor? "Coğrafi işaretlerde yö-

netişim ve denetim konularında gerekli mevzuat değişikliği yapılacaktır". Aradan 2,5 yıl geçti hala bir şey yok. Orada Tarım bakanlığında üyemiz Ayşin Hanım var. Çırpınıyor. Nitekim 30 yıl sonra Cİ ile ilgili çıkarılan kamu spotu tamamen onun eseridir. Ben teşekkür ediyorum buradan. Şimdi lütfen bakalım bu videoya. O ne kadar çok kanalda gösterilirse o kadar çok Cİ tanıtılmış olacak. Türk halkı anlayacak, tüketici anlayacak. Lütfen videoyu seyredelim ondan sonra ben de konuşmamı bitireyim.

Celal Toprak: Teşekkür ederiz Hocam, çok sağ olun, ağzınıza sağlık. Evet, videoyu verebilirsek arkadaşlar. Elif Hanım verebilirseniz videoyu.

Video gösterimi yapılıyor. Videoda aşağıdaki ürünlerin coğrafi ürün tescilinden bahsediliyor.

Kahta Narı, Aydın İnciri. Finike Portakalı, Erdemli Lamas Limonu, Giresun Tombul Fındığı, Hamsiköy Sütlacı, Devrek Bastonu, Gemlik Zeytini, Kütahya Çinisi, Bayramiç Beyazı, Malatya Kayısısı, Beypazarı Kurusu, Antep Baklavası, Isparta Gülü, Ankara Simidi, Salihli Kirazı, Kapıdağ Mor Soğanı, Antep Fıstığı, Antep Kutnu Kumaşı, Milas Zeytinyağı, Rize Muhlaması, Ezine Peyniri, Taşköprü Sarımsağı

Celal Toprak: Hocam teşekkür ederiz. Ağzınıza sağlık.

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu: Ben teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Sağ olun, çok teşekkürler. Evet, şimdi vakit kaybetmeden sözü Zülküf Kopuz'a vermek istiyorum. Onun resmini ve ismini duyurularda görünce bir arkadaşım aradı. Kahvaltı konusunda Türkiye'nin önde gelen markalarından biri… Dedi ki inovatif ürünlerini ve ambalaj konusunda yaptığı yeni atılımları anlatsın. Bilmiyorum, doğru mudur? Zülküf Bey, söz sizin. Buyurun Efendim.

Zülküf Kopuz

Gündoğdu Gıda Yönetim Kurulu Başkanı
ve İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi

Gündoğdu Gıda Yönetim Kurulu Başkanı ve İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi Zülküf Kopuz:

Sayın Başkanım, Sayın Genel Müdürüm, Sayın Yavuz Hocam, diğer tüm katılımcıları saygı ile selamlıyorum. İnşallah, bu toplantının hayırlara vesile olmasını diliyorum. Şimdi inovatif ürünler dediniz. Bu konu ile alakalı gönülden bir çalışmamız var ama Türkiye şartlarında fazla yeterli olmuyor. Einstein'ın güzel bir sözü var. "Sürekli aynı şeyleri yapıp farklı netice bekleyen insanlar aptaldır" diyor. Şimdi ihracat kaçınılmaz. Sektörel olarak büyümek için muhakkak ihracat yapmalıyız. Bunu da becerebilmek için Hamit Bey az evvel bahsetti. Gerçekten orada rekabet etme şansımız çok da yeterli değil. Ama neticede de bir şeyler yapmak zorundayız. Yani hem ülkemize hem sektöre faydalı, geliştirici bir şeyler yapmamız gerekiyor. Bu noktada da biz elimizden geldiği ölçüde inovasyona dayalı bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. İnşallah rabbim başarılı eder. Çünkü bunun sektör açısından hem bu coğrafi işaretleri biraz evvel Yavuz Hocam çok güzel anlattı Avrupa'daki örneklerini… İnşallah bizde de olur. Bizde de bunlar yaşanır. Gerçekten buna çok önem vermek lazım sektörün gelişimi için. İç piyasada

da… Yalnızca bu iç piyasa ile sınırlandırırsak ben şuna benzetiyorum. Bir ailenin içerisinde aile fertlerinden bir tanesi bir patik örüyor veya kazak örüyor. İşte o onu kardeşine satıyor. Kardeşi annesine satıyor. Annesi babasına satıyor. Para hep içeride… Ne zaman dışarıya aile dışında birine satılırsa o aile bir gelir elde etmiş olacak. İhracata da biz böyle bakıyoruz. Bu noktada da bir şeyler yapma gayretindeyiz. Yani destekler de var. Yapılan çalışmalar da var. Ama yeterli mi, değil. Biz sektör olarak bir arada karar verip bir şey yapmamız da zor. Şimdi Hamit Bey Ulusal Süt Konseyi üyesi orada… İnşallah sektörü hep beraber, sektörün dinamiklerini hareketlendirecek, sektörü hep beraber hedeflere yürütecek bize projeler lazım. Bu projelerin de yine bu sivil toplum örgütleri, akademik hocalarımız bunların bir işbirliği ile hep beraber oluşması gerekiyor. Yalnızca bir tarafın çalışması ile olacak gibi değil. Böyle bir şey yok artık. Hep beraber aynı gemideyiz. Dün bizim tedarik zinciri direktörümüz var. Sohbet ederken onunla arkadaşlara dedi ki: 'Arkadaşlar biz hep beraber gemide değiliz. Hep beraber aslında biz bu gemiyiz." Şimdi Türkiye, sektör, hep beraber aslında biz gemiyiz. Yani hep beraber bu gemideyiz değil. Bu geminin kendisi bu sektör zaten. Böyle bakmak gerekiyor. Yani rakip olarak değil, birbirimize destekçi olarak bakmamız lazım. Fortune 200'deki şirketlere baktığında, bir özelliğini okumuştum bir yazıda. Diyor ki: "Düşmanı ile işbirliği yapabilme kabiliyetine sahip bu şirketler" diyor. Aynen böyle yazıyor. "Düşmanı ile iş yapabilme kabiliyetine sahip, düşmanına para kazandırma arzusu ile dopdolu" diyor. İki tane şey söylüyor mesela. Ben şimdi bunu okuduğumda… Nasıl bir şey yani… Düşmanı ile ortak iş yapabilme tamam ama "Düşmanına para kazandırma arzusu ile dopdolu"… Şimdi bizde maalesef sektörel olarak sen – ben bu sıkıntılar var. Sektörel hem temsilciler işte hem akademik tarafı bu işin üreticisi tüketicisi hep beraber bu olaya hep birlikte bakıp bir olup bir şeyler yapmak lazım. Ama ben olacağına inanıyorum. Yani bir takım sıkıntılar, bir takım eksiklikler de olsa bundan sonraki süreçte daha iyi

şeyler olacağına inanıyorum. Ne kadar eksik olsa da daha iyi olacağına inanıyorum. İnşallah bizde bu yapılanların bir parçası olur, içerisinde olabiliriz diyorum. Çok teşekkür ediyorum herkese.

Celal Toprak: Biz teşekkür ederiz herkese. Güzel sözleriniz için. Birleştirici ve umut verici konuşmanız için teşekkür ederiz. Zülküf Kopuz İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi, aynı zamanda Gündoğdu Gıda'nın Yönetim Kurulu Başkanı. İnovatif ürünleri bir başka toplantıda belki ondan dinleyeceğiz ayrıntılı bir şekilde. Çok fazla konuya girmek istemedi. Hemen vakit kaybetmeden Turan Saygılı'ya sözü vermek istiyorum. İstanbul Ticaret Borsası 13 No'lu Süt Ürünleri Toptan Ticaret Meslek Komitesi Başkanı aynı zamanda da Mega Center'da çok iyi bilinen, tanınan önemli bir toptancı. Söz sizin efendim, buyurun.

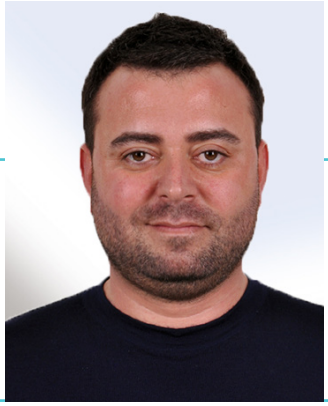

Turan Saygılı

İstanbul Ticaret Borsası 13 No'lu
Süt Ürünleri Toptan Ticareti Meslek
Komitesi Başkanı

İstanbul Ticaret Borsası 13 No'lu Süt Ürünleri Toptan Ticareti Meslek Komitesi Başkanı Turan Saygılı:

Sayın Başkanım, Değerli Müdürüm, sayın katılımcılar ve değerli izleyiciler. Herkesi selamlıyorum öncelikle. Ben topraktan sofraya değil, biraz sofradan toprağa girmek istiyorum konuşmamda. Son zamanlarda gündemimizde olan Süt Ürünleri fiyatlarının, market raflarındaki fahiş fiyatları değerlendirmek ile başlamak istiyorum. Fahiş fiyatlar diye anıldığı zaman aslında baktığınızda süt ürünleri diğer ürünlere nazaran zam oranında düşük kalan bir sektördeyiz. Yani son yıllarda yaşanan zamlara göre, gerek diğer besin kaynaklarına göre süt ürünleri iyi. Burada hem sanayicimiz hem de marketlerde gerçekten ciddi bir mücadele var. Şu an süt fiyatı, normal bir UHT sütün fiyatı gerçekten markette sanayici ile arasındaki fark %7 -%8 ile market rafına yansıtmaktadır. Bunun yanı sıra bir de genel olarak sofralarımızdan dediğim gibi gerçekten süt fiyatının 4,70 artı KDV aldığımız…

Celal Toprak: Turan Bey, Turan Bey kesildi mi sesi? Turan Bey. Elif Hanım, Turan Bey mi gitti, ben mi duyamıyorum? Ben Turan Bey geldiğinde tekrar ona söz vermek üzere, hemen İSTİB'in çok sevilen isim-

lerinden Recep Salih Al'a hem toplantıyı özetlemesi hem de görüşlerini bizimle paylaşması için sözü vereyim. Turan Bey de bağlanırsa tekrar onun konuşmasını sağlarız. Buyurun Recep Bey.

Recep Salih Al

İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Süt Ürünleri Perakende Ticareti Komitesi Üyesi Recep Salih Al

İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Süt Ürünleri Perakende Ticareti Komitesi Üyesi Recep Salih Al:

Çok teşekkür ederim Celal Bey. Sayın Başkanım, Değerli Müdürüm, kıymetli katılımcılar toplantı çok güzel geçiyor. Güzel bilgiler aldık. Özellikle Yavuz Hocamın heyecanına teşekkür ediyorum. Benim duygularıma da tercüman oldu. Ben de geleneksel yöntemlerle üretilen peynirlerin peşinde olan bir insan olarak Yavuz Hocamdan bu duyguları, özellikle coğrafi işaret konusundaki verdiği bilgilerden dolayı çok teşekkür ediyorum. Tabii ülkemiz süt üretimi hakikaten iyi yerlerde. Dünya konjonktürüne baktığımız zaman, Zekeriya Müdürümün de söylediği gibi inek sütünde ilk sekizdeyiz. Koyun sütünde, değerli süt diye tabir ettiğimiz koyun sütünde dünyada üçüncü sıradayız. Bunlar bizim değerimiz. Ama bölgelerin genellikle, Yavuz Hocamın dediği gibi coğrafi işaret alma konusunda biraz biz geç kaldık. Türkiye'de çünkü bizim coğrafyamız, Anadolu toprakları doğrudur, küçükbaş hayvancılık üzerine konumlanmış bir coğrafya. Fakat biz bu değerli süt dediğimiz koyun, keçi sütlerinin ve manda sütlerinin çok kıymetini bilemedik bugüne kadar. Daha öncesi daha iyi biliniyordu.

Çok güzel ürünler çıkıyordu. Bölgesel ürünler çıkıyordu. O coğrafyaya ait, hocamın belirttiği gibi Kaz Dağlarının endemik bitkilerinden otlayan hayvanların vermiş olduğu sütten yaptığımız, ürettiğimiz. Bunlar tabii geleneksel yöntemlerle üretilen ürünler. Bunların aroması, bunların rayihası ben iddia ediyorum yani Türkiye coğrafyasında üretilen, doğal şartlarda, geleneksel yöntemlerle üretilen peynirlerin lezzetini belki de dünyanın hiçbir tarafında bulamayacağız gibi geliyor bana. Ben de Avrupa'da çeşitli peynirleri yiyorum. Bu olgunlaşamaya dayalı ürünlerimizi kaybetmeden yarınlara, gençlerimize yeni nesillerimize kazandırmamız lazım. Çünkü Ezine peyniri dendi. Bugün Ezine peynirinin imalatında kullanılan o bizim karakeçi dediğimiz kıl keçisinin ve koyun sütünün ve paçal olarak tabir ettiğimiz karışık sütlerden imal edilen %40 - 40, %20 gibi imal edilen peynirlerin 12 ay, 15 ay, 9 ay olgunlaştıktan sonra tüketime sunulması ve bu lezzetleri elde etmemiz. Bunları kaybetmeden yarınlara taşımamız lazım. Hem coğrafi işareti alarak hem de bu ürünlerin yeni nesillere ulaştırılmasını sağlamak, bunun reklamını yapmak, çeşitli festivallerle bu ürünleri tanıtmak ve uluslararası yani Türkiye'nin dışına bu coğrafyanın dışına bu lezzetleri taşımamız lazım. Bunun için de ülkemizin çok dinamik koşulları var. Genç girişimci arkadaşlarımız var. Burada Zülküf Bey'i de tebrik ediyorum. Çok özel ürünleri var. Yani bu ürünlerle bu coğrafyanın dışına çıkmamız lazım. Şimdi baktığımız zaman butik üretim dediğimiz bu ürünler genellikle kendi yöresinde üretilip alınan, satılan ve orada tüketilen ürünler. Bunların bazıları tabii ticari bir ürüne dönüştükten sonra katma değer sağlanarak ülkenin her tarafında beyaz peynir, kaşar gibi satılır hale gelmiş. Fakat kaybetmeye dönük bazı ürünlerimiz var. Trakya eski kaşarı dediğimiz zaman, bugün Trakya'da koyunculuk yapılıyor ama koyun sütü artık eskisi gibi… Artık ete çalıştıkları için koyun sütü bulmakta zorluk çekiyor oradaki mandıra tabir ettiğimiz üretim yerleri. Tabii işin sanayi boyutu baktığımız zaman Türkiye'de inek sütü %90 yani genel üretilen sütün % 90 - % 92'sini teşkil ediyor.

Geri kalan % 6 - 6,5'luğu koyun sütü, % 2 - 2,5'u da keçi sütü üretiliyor. Ağırlıklı olarak bu toplumun, 85 milyon insanımızın bir şekilde en hızlı şekilde gıdaya ulaşması lazım. Butik üretim dediğimiz ürünlerin tabii ekonomik olarak baktığınız zaman fiyatın biraz daha yüksek olması tüketici nezdinde biraz daha ulaşılabilir olmuyor. Onun için tabii inek sütünden imal edilmiş, büyük sanayi tesislerinde imal edilmiş ürünleri daha çok tercih ediyorlar. Fakat bizim ülkemizi dünyaya tanıtacak ürünler bu bahsettiğimiz geleneksel yöntemle koyun sütünden, keçi sütünden ve inek sütünden karışım olarak tabir ettiğimiz paçal bir şekilde imal edilen peynirlerdir. Bunlar Türkiye'mizde aşağı yukarı bir üniversitenin, Kafkas Üniversitesinin yapmış olduğu araştırmada 193 çeşit peynirin Türkiye'de üretildiğini tespit etmiş ve bu verilere baktığımız zaman, hocam da söyledi 31 çeşit peynirimiz coğrafi işaret almış, bir o kadarı da sırada bekliyor. Fakat kaliteden ödün vermeden bu coğrafi işaret almış ürünleri kendi bölgesinde üreterek başka yerlere sıçramadan çünkü kendi bölgesinde vermiş olduğu o rayiha, lezzet başka bir tarafta bulması mümkün değil. Çünkü o yer bitkisi ile alakalı, o flora ile alakalı bir durum. İşte bahsettiğimiz gibi Balkanlardan gelen süt Kaz Dağlarından gelen süt, Balıkesir Savaştepe'den gelen süt bu bölgelere has sütler. Tonya tereyağı dedi Yavuz Hocam. Avrupa'da şu anda tescilleri kabul ettirecek herhalde dedi. Yani bunlar güzel gelişmeler. Biz peynir çeşitlerimizden çok umutluyuz. Çok da çeşidimiz var. Ama geleneksel yöntemleri bırakmadan bu küçük üreticileri desteklememiz lazım. Ülkenin problemi zaten… Çoban bulmakta çok güçlük çekiyor bu ülke. Yani sütü sağmakta da güçlük çekiyor. Sütün değerini çobanın alması lazım, üreticinin alması lazım. Yani koyun sütün değerinin belli bir seviyede olması lazım. Onlara destek verilmesi lazım ki bu bahsettiğimiz peynir çeşitlerimiz ayakta kalsın. Bunu ileriki nesillere ve özellikle Avrupa'nın o korumacı zihniyetini kırıp Avrupa'da bu ürünlerimizi teşhir etmemiz lazım. Bir şekilde bunun yolunu açıp yolumuza devam etmemiz lazım. Bu duygularla ben bütün katılımcılara çok teşekkür ediyorum. Söyleyeceklerim şimdilik bu kadar.

KAPANIŞ

Celal Toprak: Çok teşekkürler, çok sağ olun. Bu arada toplantıyı da özetlemiş oldunuz. Toplantının ana fikrini de özetlemiş oldunuz. Ali Kopuz Başkanım peynirle başlattı toplantıyı. Peynir damgasını vurdu. Bütün konuşmacılar peynire göndermeler yaptı. Bu işi çözmemiz gerekiyor anladığım kadarıyla. Burada da bu işin erbapları, Türkiye'nin en iyileri var. Hocam da sizlere aslında görev yükledi burada. Önümüzdeki dönemde dünya markası adayı peynir markalarımızın ortaya çıkmasını hep birlikte arzuluyoruz. Bu markalı peynirleri biz de tüketmek isteriz. Çok zor bir iş değil. Anladığım benim bu. Bu arada çok soru var. Özellikle Artin'in, sevgili Esra'nın, Kayseri'den yazmış. Nurten'in, Recep'in, Recep Bey'in, Güray ve Hilmi Bey'in soruları var. Süreyya'nın sorusu var. Tolga'nın sorusu var. Gördünüz sanıyorum bunları. Onun için böyle minik bir tur atacağım. Bir şeyler söylemek istiyor musunuz diye. Sonra da sevgili Ali Kopuz'a son sözü verip toplantıyı noktalamak istiyorum. Özgür Bey'in fiyatların artışı ile ilgili endişeleri var. Onun için onu ayrı tuttum. O konuda da konuşmalarınız sırasında gönderme yaparsanız... İki türlü endişesi var. Birincisi diyor ki acaba fiyat artışları sokak sütünü ya da kayıt dışı sütün önünü açar mı orada daha büyük, daha sıkıntılı bir süreç yaşanır mı? İkincisi de özellikle turizm sezonunun iyi olması nedeniyle bu alanda hem et ürünlerine hem süt ürünlerine talep yüksek olacak. Bu da fiyatları yukarı çeker mi diye iki konuda endişesi var. O endişesini de paylaşmış bizlerle. Konuşmalarınız sırasında bu konuya da birkaç cümle ilave ederseniz çok seviniriz. Ben öncelikle Hamit Bey'den başlayayım, en son söz vereyim Sayın Genel Müdüre diye düşündüm, Zekeriya Bey'e eğer uygunsa. Ali Kopuz'dan önce ona söz vereyim. Hamit Bey sizin sorularınız vardı. Söyleyebileceğiniz şeyler varsa birkaç cümle alabilirim. Buyurun.

Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can:

Türkiye'de 2019 yılında 26,20 milyar dolarlık bir turizm geliri oluştu. 2020'de 12,50 oldu. Yarı yarıya neredeyse %50 aşağıya düştü. 2021 yılında 24,50 ile kapattık biz turizm gelirimizi. Bu yeni yılda muhtemelen 30 milyar doları geçecek gibi görünüyor. Zaten bizim sektörde bilhassa turizm için ciddi hazırlık yapılıyor. Ben konuşmam içerisinde de ciddi stoklar yapıldığını anlatmıştım. Sanayici bu stoklarla turizm kaynaklı talebi karşılayacak şekilde düzenleme yapmaktadır. Turizmden gelecek talep, yurt içinde fiyat artışı veya tüketim fiyatlarını arttıracaktır, şeklinde bir ifade doğru değildir.

Celal Toprak: Hamit Bey 1-2 saniyenizi alabilir miyim? Çok özür diliyorum kestiğim için. Sevgili Başkanın, sanıyorum başka bir toplantıya katılması gerekiyor. Bize bir selam iletsin onunla vedalaşalım. Sonra Zekeriya Bey'in kapanış konuşması ile bitirelim toplantıyı. Ama Ali Kopuz Başkanla vedalaşalım isterim. Başkanım ayrılıyorsunuz sanıyorum. Buyurun.

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz:

Teşekkür ederim Celal Bey. Gerçekten bu ikinci toplantımız ama çok verimli geçiyor. Çok şeyler konuşuyoruz burada. Demin Hamit Bey'in söylediğine ben de katılıyorum. Turizmin canlanması, turistlerin gelmesiyle fiyatların yükselmesi arasında bir bağ kurmaya çalışıldığını ifade etti ama dediği gibi burada fiyat artışları olacak diye bir beklentiye girmemek lazım. Bence fiyat artışı olmayacak, yeteri kadar şu anda fiyatlar zaten yüksek. Ben bu dönemde rekabetin belki %7'lik süt ürünlerinde ki o KDV düşüşü ile beraber belki biraz daha düşüş olacağını düşünüyorum bu önümüzdeki turizm sezonunda. Vallahi Başkanım ben bir şey söyleyeyim mi? Bizim önümüz açık. Yeter ki biz samimi istekli çalışalım. Sektörümüze faydalı işler yapmaya başlayalım. Mar-

kalı ürünlere yönelelim. Hem para kazanırız. Hem de sektörlerimizi ayakta tutarız. Bu umut ve güven içerisinde çalışmalarımızı daha da sıklaştıracağız biz Borsa olarak. Ben bütün katılımcı arkadaşlara teşekkür ediyorum. Bilhassa Celal Bey, bu platformun kurucusu olarak ve yöneticisi olarak size de çok teşekkür ediyorum. Bütün bu sektörün paydaşlarını bir araya getirip böyle bir şeye de sebep oldunuz. Hep beraber bunu yapıyoruz. O bakımdan da size müteşekkiriz. Hepinize teşekkür ediyorum Başkanım.

Celal Toprak: Teşekkür ediyoruz. Güle güle diyorum Sayın başkanım. Çok sağ olun. Başkanım size de böyle bir toplantıya ev sahipliği yaptığınız için gerçekten önemli bir misyon üstlenmiş durumdasınız. Önümüzdeki günlerde bu peynir meselesini konuşacağız. Belki sizin görüşlerinize de başvuracağız. Desteğinize de başvuracağız. Peynir önemli. Herkes peynire değindi. Sadece bu toplantının çıktısı olarak peyniri alsak bile çok önemli bir mesafe almış oluruz diye düşünüyorum. Teşekkür ederim başkanım, sağ olun.

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz:

Teşekkür ederim.

Celal Toprak: Hamit Bey buyurun, sizinle devam edelim efendim. Özür diliyorum tekrar.

Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can:

Başkanın da söylediği gibi turizm tarafında sektörü etkileyecek bir fiyat yapılanması oluşmayacaktır. Oluşması da gözükmüyor zaten.

Bir diğer soru da: "Kayıt dışının artması söz konusu olur mu?" Bu bizim zaten temelde sektör olarak ciddi problemimiz. Ama bu öyle ilginç noktalara geldi ki bugün işte en çok satılan süt biliyorsunuz günlük süt, UHT süt karşılığında sokak sütü satılıyor. Bugün raftaki UHT süt fiyatına sokakta 10-12 TL'ye açıkta sağlıksız sütler satılıyor. Bugün için

en büyük problemlerimizden biri haline gelmiştir. Maalesef iyi bir şey yapalım derken sonucu kötü olan bir düzenleme yaptık. Hastalıktan ari işletmelerin ürettikleri çiğ sütü ambalajlayıp belirli bir mesafede satmalarına yasal olarak onay verdik. Ancak bu konuda etkin bir denetim mekanizmamız olmadığı için sokakta ve açıkta her türlü çiğ süt satılamaya başlandı. Tüketiciler de bu sağlıksız ve içerisinde ne tür koruyucular ve katkılar olduğu belli olmayan çiğ sütleri alıp tüketmeye başladı. Maalesef bu kayıt dışı ve sağlıksız tarafta bir büyüme söz konusu olacakmış gibi görünüyor. Biz bundan hoşnut değiliz, tedirginiz. Sağlıksız tüketimin önünü açmış oluyoruz. Pastörize sütte nerede ise sıfıra yakın bir mikrobiyolojik bir yük var. O sokaktan satın aldığınız 2-3 saat beklemiş sütte milyonlarla ifade edilebilen mikrobiyolojik yük var. Siz bununla bunu mukayese edemezsiniz. Sağlıklı olduğunu iddia edemezsiniz. Ama maalesef doğaldır, organiktir vs. diye insanlarımız tüketimlerini bu tarafa doğru kaydırıyor.

Celal Toprak: Bu konu ile ilgili ayrı bir çalışma yapmak isteriz. Çünkü bizim de çok sıkıntıda olduğumuz bir konu. Çalışmaya çalıştık da bir dönem. Anlatmak konusunda bir takım çalışmalar çünkü ben evde bile mağlubum bu konuda. Dedim ki: "Size süt satan adam belge göndersin. Belgesi olmadan almayın" dedim. Fatura göndermiş bana. Fatura göndermişler. "Almayın onu" dedim sütünü işte belgesi olmadan. Fatura da değil fiş kesmiş göndermiş bana belge diye. Şimdi böyle bir sıkıntı var yani başka sıkıntılar da var. Bunu önümüzdeki günlerde Elif Hanım'ın da elinde çok bilgi var. Belki bir bilgilendirme toplantıları dizisi haline getirip gündeme alabiliriz. Biz de bu konuda çalışma yapmak isteriz iki kişiyi vazgeçirsek bizim ev de dâhil olmak üzere, buna çok mutlu oluruz diye düşünüyorum. Hamit Bey, çok teşekkür ederim çok sağ olun.

Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can:

Sağ olun. Ben teşekkür ediyorum.

Celal Toprak: Devam edelim. Hocam sizinle devam edelim. Var mı söyleyeceğiniz bir şey? Yoksa devam ediyorum. Mikrofonunuz kapalı Hocam. Hocamın mikrofonu kapalı. Açamayacak mı acaba? Ya da açmıyor belki de benimle konuşmuyor artık.

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu:

Estağfurullah, ne demek?

Celal Toprak: Buyurun Hocam, duydunuz beni. Evet, buyurun.

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu:

Sağ olun teşekkür ederim.

Celal Toprak: Sağ olun ağzınıza sağlık öncelikle damga vurdu toplantıya konuşmanız. Size atıfta bulunmuş biraz önce okuduğum bütün isimler. Hocam çok doğru söylüyor, tercüman oldu görüşlerimize diye. Ama İstanbul'a çok yüklendiniz Hocam. Yani bu arada…

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu:

Ama hayır haklıyım. İstanbul'un hakkını hiç kimse yemesin. O kadar kurumu var ki İstanbul'un, Cİ'de Batman'la aynı kulvarda olmak ona yakışmıyor.

Celal Toprak: Üzerimiz de alınıyoruz da onun için hocam.

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu:

Alınmayın, biz her türlü yardıma hazırız. Ben her yerde savunuyorum.

Celal Toprak: Tamam hocam**,** Biraz önce sevgili Başkanla vedalaşırken peynir meselesini konuşacağız dedik. İnşallah sizden yardım isteriz o konuda.

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu:

İstanbul'un Batman'la aynı kulvarda olması güzel değil.

Celal Toprak:

Şöyle diyelim Batman bizimle aynı kulvarda. Batman kendini mutlu hissetsin. Öyle daha güzel oluyor.

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu:

Aynen, aynen. Çok güzel formüle ettiniz. Ben çok fazla şeye temas edemedim. Çünkü zaman çok dardı. Süt ve türevlerinde tescilli sekiz tane yoğurt var mesela. Ondan sonra iki tane tereyağı var. Tonya tereyağı ve Şanlıurfa Sadeyağı. Ondan sonra, üç tane kaymak var. Bunların hepsi tescilli, yani biz süt ve türevlerini sadece peynirlerle sınırlandırdık. Türkiye'nin potansiyeli o kadar zengin ki. Çok güzel söyledi Salih Bey geleneksellik üzerinde. Ben Ankara'da Hacettepe Üniversitesi'ndeyken her Fransa'ya gittiğimde Fransız arkadaşıma Çorum Kargı Tulumu götürürdüm. Arkadaşım da Saveur Club üyesi, yediğine içtiğine çok düşkün birisi. Hani diyoruz ya gurme falan diye, onlardan. O küçük tulumunun içindeki bu leziz peynire öylesine hayrandı ki. Her defasında keşke Türkiye bu peyniri Fransa'ya satabilse derdi. Gerçekten olağanüstü peynirlerimiz var. Bütün sorun iyi işleyen bir Cİ sisteminin kurulabilmesi. Böylece tescilli peynirlerimizde kalite ve sürdürülebilirlik sağlanacaktır. Bu tescilli diğer Cİ'miz için de geçerli. Sadece peynirler için değil. Alınan tescillerin hiç biri katma değer yaratmıyor. Sistemi kuracağız.

Videoda ses yoktu maalesef. Ancak bu kamu spotu TV kanallarında gösterilince Türk tüketicisinin Cİ'e yaklaşımı şüphesiz farklı olacaktır.

Sonuç olarak; Cİ'de olağanüstü bir potansiyelimiz var. Bu potansiyelin peynirler dâhil bütün ürünlerde iyi işleyen bir Cİ sistemi ile değerlendirilmesi kaçınılmaz. Bunun için de Sayın Cumhurbaşkanının bizzat belirtmiş olduğu Tarım Orman Şurası kararlarının 38. maddesinin yaşama geçirilmesi, yani Cİ yönetişimi ve denetiminde gerekli mevzuat değişikliğinin ivedilikle yapılması gerekiyor. Ben hepinize saygılarımı sevgilerimi sunuyorum.

Celal Toprak:

Teşekkür ederiz hocam. Çok sağ olun. Zülküf Bey, tam kaldığımız yer sizin yeriniz buyurun.

Gündoğdu Gıda Yönetim Kurulu Başkanı ve İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi Zülküf Kopuz:

Gerçekten çok güzel bir toplantı oldu. Herkese katılımlarından dolayı çok teşekkür ediyorum. Hocamdan çok ciddi faydalandık. İnşallah ben bu toplantının bir kopyasını istedim arkadaştan. Tekrar bir daha dinlemek istiyorum. Bu konuda da inşallah ülkemizi temsil adına, farklı, değişik, var olan ürünlerimizin tescilleri ve ihracatı noktasında inşallah güzel bir şeyler yaparız. Size de ayrıca bu program için çok teşekkür ediyorum. Hayırlara vesile olsun diyorum.

Celal Toprak:

Teşekkür ederiz. Turan Bey sözünüz yarım kalmıştı sizin. Hem tamamlayın hem de bu turda söyleyeceğiniz bir şeyler varsa onları alalım.

İstanbul Ticaret Borsası 13 No'lu Süt Ürünleri Toptan Ticareti Meslek Komitesi Başkanı Turan Saygılı:

Öncelikle özür dilerim. OSB'lerdeki elektrik kesilmeleri bitti ama hala arızalar devam ediyor. Onunla yaşamış olduğumuz bir sıkıntı oldu. Ben

fiyatlara geleceğim ama toplantının sonuna geldim. Çok kısa geçeceğim. Aslında hem Zülküf Bey hem de Hamid Can Bey burada sanayici olarak ülkenin de süt sektöründe çok ünlü markaları. Onların yaşamış olduğu sıkıntılardan bahsetmek istiyordum. Sanayicilerimiz gerçekten şu son zamanlarda süt fiyatlarının çok arttığına söylenip hem sanayicilerimiz hem de market raflarındaki fiyatlardan vatandaşlarımız serzenişte bulunuyor fakat aslında Zülküf Bey'in de Hamit Can Bey'in de almış olduğu hammaddenin hammaddesi olan, sütün hammaddesi olan yem fiyatları. Ülkede bir an önce yem fiyatlarının hızlı bir şekilde düzenlenmeye girilmesi gerekiyor. Bu yem fiyatlarının biz USK olarak sonuç olarak süt fiyatları belirlenirken kaba ve kesif yem fiyatları, işçilik, su, elektrik, sağlık giderleri, sigorta, faiz ve hayvan amortismanlarına göre, gelir olarak da buzağı gelirine göre bir süt fiyatı belirleniyor. Yalnız biz yem fiyatlarını ülke olarak hiçbir şekilde tutamıyoruz. Neyin nereden geldiğini de bilmiyoruz. Bir an önce yem fiyatları bir kontrol altına girdiği takdirde aslında raflardaki süt ürünleri ve süt fiyatları da direkt olarak düşecektir. Zülküf Bey'in de Hamit Can Bey'in de bu konuda katılacağını düşünüyorum bana. Daha sonra sanayicinin altında kaldığı bir şey de şu: Tabii ki süte zam gelmesini onlar da istemiyor. Neden istemiyor? Sanayici olarak veya biz toptancılar, yarı sanayici olarak... Çünkü çok ciddi bir de sermaye artırımına gidiyoruz. Bugün ülkede çok basit günlük 100 ton süt işleyen bir mandıra veya fabrikanın aylık süt ödemesi zamdan önce 28 milyon 170 binken bugün 42 milyona çıkıyor. Bu sadece süt fiyatı yani süte ödemiş olduğu rakam. Bunun yan girdileri hariç. Yalnız buna bulunacak bir sermaye ve banka, yine Hamit Can Bey'in bahsetmiş olduğu marketlerdeki vade. Sanayicilerimiz 45 günde vade öderken, yani sütü en fazla 45 günde öderken, marketlerden 60-75 toplamda 90 günde aldığı bir vade söz konusu. Bu da ister istemez yalnızca çiğ süt fiyatından değerlendirmeyelim. İster istemez bir paranın maliyeti ile de raflardaki fiyatları arttırıyor. Bu fiyatların artması ülkede taklit ve tağşişi arttıracaktır. Bakanlığımız

bu konuda gerçekten iyi çalışıyor. Pandemiden beri aslında bir liste yayınlayamadık. Pandemiden beri bir listemiz yok elimizde. Ama biz taklit ve tağşişte şunu istiyoruz. Kişi mandıra veya fabrikada bir üretim yaptığında, o fabrikadan, mandıradan gidiyor, tekrar başka bir isimle veya markayla bir ürün üretiyor. Yani X marka, Y kaşar yapıyor. Bu kaşar aslında uygun değil. Daha sonra o mandıra farklı bir üretimle yine Bakanlığımızın verdiği bir onay belgesiyle farklı bir markada çıkıyor. Bizim istediğimiz o meskenin yapmış olduğu işletme ile ilgili herhangi bir işletme daha yapamaması. Yani kişi kaşar yapıyorsa o tesis artık kaşar yapmamalı. Sucuya veya narenciyeye kiralanabilir depo olarak ama o mandırada asla ürün yapılmaması... Çünkü bu fiyatların artışı sizin söylediğiniz gibi. Çiğ süte belge istiyorsunuz ya sokak sütüne, daha da çok artacak veya bir fatura istiyorsunuz, daha da çok artacak. Ama biz bunun önüne geçmeliyiz. Benim söyleyeceklerim bu kadar.

Celal Toprak:

Çok teşekkür ederiz efendim. Söylediğiniz şey çok önemli. Bu konuyu mutlaka önümüzdeki süreçte… Alışkanlık haline getirenler var. Yani bu ayıplı ürün üretme meselesini alışkanlık haline getirenler var. Onlara karşı bu yöntem çok uygun değil. Bir başka isimle hemen aynı yerde üretime geçebiliyor başka bir marka ismiyle ve bu sektörde haksız rekabet gibi bir sıkıntıya yol açabiliyor. Söylediğiniz şey önemli. Belki Zekeriya Bey şimdi ona bir iki cümle ilave edebilir. Ya da Kontrol Daire Başkanlığı var sanıyorum. Onlar bu konu ile ilgili. Bu arada bunu konuşmuş olduk. Çok teşekkür ederiz Turan Bey, çok sağ olun. Biz kesmedik yani bu arada onu da öğrenmiş olduk. Kesinti bizden kaynaklanmadığı için sevindik. İnşallah bir daha da kesinti olmaz bulunduğunuz yerden. Recep Bey, toparlar mısınız söyleyeceğiniz bir şey var mı? Ben bu arada İSTİB'e çok teşekkür etmek istiyorum. Geçtiğimiz toplantıda bir gazeteci arkadaşımız toplantıya katılan. "Ya bu Ticaret

Borsası bizmişiz" demişti. Gerçekten biziz işte. Süt konuşuyoruz, süt biziz. Et konuşuyoruz, et biziz. Yani Ticaret Borsası böyle şey de… Yani Ticaret Odaları daha fazla bilinirdi ama İstanbul Ticaret Borsası hepsini solladı bence. Aslında bizimle ilgili, tüketici ile ilgili işte hepimiz aynı zamanda tüketiciyiz aynı zamanda. Burada bulunan Recep Bey de tüketici, Turan Bey de tüketici, bir tarafı tüketici. Kendi meselemizi konuşuyoruz aslında. Burada kendi sıkıntılarımızı konuşuyoruz. Buyurun Recep Bey.

İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Süt Ürünleri Perakende Ticareti Komitesi Üyesi Recep Salih Al:

Teşekkür ederim. Celal Bey, ben yine son söz olarak şunu söylemek istiyorum. Ülkemizin her bölgesinde kendi coğrafyasına ait butik ürünlerin üretimi devam etsin istiyorum. Özellikle değerli sütlerden oluşan koyun, keçi sütünden inek sütünden karışım olarak yapılan olgunlaşmaya dayalı ürünleri, fermente ürünleri yarınlara taşımak için bunların tanıtılması lazım. Ben bu konuda emeği geçen bütün katılımcılara teşekkür ediyorum. Butik ürünlerimiz, Trakya'sından Kars'ına kadar çeşitli bölgelerde yapılan bu olgunlaşmaya dayalı ürünlerin ve klasik inek peynirinden, inek sütünden yapılan ürünlerin yeni nesiller tarafından da tanınıp bilinmesi ve bu gurme lezzetlerimizi kaybetmeden dünyaya tanıtmamız gerektiğine inanıyorum. Bu sözlerle sözümü bitiriyorum.

Celal Toprak: Teşekkür ediyorum. Son söz sizde Zekeriya Bey. İki saate yaklaşıyoruz. Bizi dinlediniz, herkesi dinlediniz çok teşekkür ederiz. Dedim ya ben size haksızlık yapıldığını düşünüyorum. Nitekim bu düşüncem doğruymuş. Burada bir kere daha bunu ispatladınız. Buyurun efendim söz sizin.

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş:

Hem değerli panelistlerimizin hem de değerli katılımcılarımızın mesajla sorduğu sorulardan not aldım.

Dünyaya baktığımızda % 95'lik sanayiye akma var. Türkiye coğrafyası gereği, sosyokültürel yapısı gereği üretilen sütün tamamının sanayiye gitme şansı yok. Bence potansiyel olarak sanayiye gitme oranı olan sütün, sanayiye giden sütle orantılanması lazım. Bu da yeterli mi? Elbette bu da yeterli değil. Ancak buradaki oran biraz bence Türkiye'ye haksızlık olur. 23 milyon ton sütün tamamını sanayiye taşıma şansımız yok. Çünkü evsel tüketim olarak evde yoğurt yapma, evde peynir yapma bizde çok yaygın.

Bir diğer soru da kaliteye göre fiyatlandırma konusunda geldi. Evet, geç kaldığımız bir süreç. Biz bunu sanayicilerimiz ve üretici örgütlerimizle beraber çalışıyoruz. Belki ilk başta emekleme aşamasındayız. Ancak burada çok hızlı mesafe alacağımızı düşünüyoruz. Şu anda Ulusal Süt Konseyimiz bizim belirlediğimiz kriterlere göre kalite esaslı fiyat açıklamaya başladı. Şu anda kalite kriteri olarak daha önceki konuşmamda da söylediğim gibi sadece kimyasal kalite kıstası aldık ama bu yeterli değil. Akabinde bunun mikrobiyolojik kriterlerini de koymamız lazım. İnşallah bunu da en kısa sürede koymuş olacağız. Böylece hem Avrupa hem dünya kamuoyunda ürünlerimizin kalitesi açısından bize ciddi bir değer katacaktır.

Yine sorularda şöyle bir şey var. "İhracatı arttıramaz mıyız?" Şu anda Hamit Bey de söyledi. Ürettiğimiz sütün tonaj olarak %7'si ihracata gidiyor. Türkiye yeterlilik olarak sütte %110'ları bulmuş durumda. Elbette süt ve süt ürünleri ihracatımızı arttırabiliriz. Süt kalitesi elbette ki önemli ihracatta ancak uluslararası piyasadaki fiyat rekabeti de önemli. Öncelikle kaliteyi ortaya koymak lazım… Akabinde fiyat rekabetini sağlayabilmek lazım… Maalesef her türlü şartı sağladığımızda da ülkeler arasındaki ikili ilişkilerden kaynaklı farklı engellemeler de ortaya çıkabiliyor. Bunu süt sanayicilerimiz de yaşıyor. Bunların hepsi bir araya geldiğinde zaten bizim süt sanayicimiz pazarda hâkim. Nasıl

ki iç piyasalarda kıyasıya bir rekabet varsa, uluslararası piyasalarda da kıyasıya bir rekabet var. Sektör, altyapısı itibarı ile bu rekabete hazır. Yeter ki bu saydığım şartlar oluşmuş olsun.

Bir diğer konu da açıkta süt satışı... Ona da değinmek lazım. Bizim bakanlık olarak açıkta süt dediğimiz zaman satışına izin verdiğimiz alan şu; Ari işletmelerimiz var. Bu ari işletmelerimiz belirli bir ambalaj koşullarında sütleri son tüketiciye ulaştırabiliyor ama bu, bu alanla sınırlı. Burada il müdürlüklerimiz, ilgili birimlerimiz gerekli denetimleri yapıyorlar ama biraz suistimal edildiğinin biz de farkındayız. İnşallah onunla ilgili birimlerimiz uyarmak suretiyle bu konudaki hassasiyeti, kamuoyu hassasiyetini onlarla paylaşıp yoğunlaşmak gerekiyor...

Bir diğer konu mevsimsel sütle alakalı, yine Hamit Bey söylemişti. Bu sorunu kısa vadede çözmek çok zor. Ülkemizdeki işletme ölçeği %85'i küçük aile işletmesi ve Anadolu'ya dağılmış durumda. Bu mevsimsel süt dalgalanması problemini çözmek ancak ve ancak işletmelerin toplulaştırılması, büyütülmesi, işletme ölçü ekonomisinin uygun hale gelmesi gibi şartlarla mümkün. Ülkemizdeki iklim şartlarına bağlı olarak aslında üreticilerimiz bir optimizasyon yapmış. Küçük aile işletmelerinde buzağı doğduğunda yaşam şansının artması için Şubat-Mart-Nisan dönemleri doğum mevsimi olarak belirlenmiş. Bu dönemde de aşırı bir süt artışı oluyor. Biz bunu elbette yönetiyoruz. Sanayicimiz, Bakanlığımız, ilgili birimlerimizi devrede tutuyoruz. Orada üreticiyi mağdur etmiyoruz ama bu aslında bir ölçek sorunu. İşletme ölçeklerimiz büyüdüğü takdirde sütteki mevsimsel artışlarla alakalı da handikapların önüne geçmiş olacağız.

Bir diğer konu da "Destekler sabit kalıyor". Asla kabul etmeyeceğimiz bir şey. Şöyle ki, biz çiğ süt desteğinde 3 kuruş, 5 kuruşları konuşuyor-

duk. Ancak üretim maliyetlerindeki artışa bağlı olarak çiğ süt fiyatlarındaki destek primlerinde ciddi artışlar yaptık. Yani 3-5 kuruşları konuşurken, biz bir ara geçen yıl 40 kuruş gibi desteklere çıktık. Dolayısıyla yine aynı bakış açısındayız. Eğer sektörde üretici aleyhine bir durum varsa elimizdeki imkânlar ölçüsünde düzeltiyoruz… Şu an çiğ sütteki destek birim fiyatımız bir litre sütte 20 kuruş. Şartlar uygun olursa üreticimizin ihtiyacı olduğu takdirde de devlet olarak elimizdeki imkânları sonuna kadar üreticimiz lehine kullanırız.

Bir diğer konu da, yeterlilikle alakalı bir endişe var. İşte turizm sezonu herkes aşısını yaptırdı. Acaba turizm patlaması olursa et ve sütte fiyatlar yükselir mi? Burada bütün katılımcılara söylüyorum. Bütün analizlerimizi yapıyoruz biz. Yani bu üretim projeksiyonu sadece sütte değil, kırmızı ette, beyaz ette, yumurtada Türkiye ne kadar tüketiyor? Ne kadar ihraç ediyor? Ne kadar üretmeli bunun çok hassas ölçülerle analizi yapılıyor. Turizm Bakanlığından aldığımız 2022 turizm hedefi 50 milyon civarında. Biz bütün analizlerimizi bütün hayvansal protein kaynaklarında 50 milyona göre modelledik. Dolayısıyla o konuda hem kırmızı ette hem sütte hem de diğer hayvansal protein kaynaklarında fiyat artışını gerektirecek bir talep enflasyonu oluşturacak durum da söz konusu değil. Bu konuda üreticilerimiz rahat olsun diyorum.

Sayın Hocam Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu, "50 Peynirli Şehir Balıkesir" örneğini verdi. Benim de çok değer verdiğim bir çalışma. Ben bir önceki görevimde de Balıkesir Tarım İl Müdürüydüm. O çalışmanın içerisinde de çok büyük keyifle yer aldık. Gerçekten bu tür çalışmaların çoğalması lazım… Buraya gelir gelmez de sırf o kaynaktan Berrin Hanım ve Neşe Hanım'ın bu çalışmasından esinlenerek TAGEM Genel Müdürüne dedim ki: 'Bu Balıkesir'in kitabı var, Türkiye'nin de kitabımı yapalım. Bunlardan faydalanalım. Berrin Hanım ve Neşe Hanım'la

da görüşüyoruz. Şu anda dediğim gibi akademisyen hocalarımız başladı. İnşallah bu kitabın benzerini Türkiye için yapacağız ve dünya mutfaklarına sunacağız. Buna da başladık. İnşallah hep birlikte bunun sonuçlarını, çıktılarını da hep birlikte görmüş oluruz.

Hocamın bir diğer eleştirisi de Tarım Orman Şurasının 38. maddesi. Herhalde geciktiği ile ilgili bir eleştiresi vardı Sayın Hocamın. Şundan emin olun. Her 3 ayda Sayın Bakanımız bizi Şura kararları hakkında sıkıştırıyor. Bu kararlar uygulanmalı. Uygulanmayan Şura kararlarının bir manası yok.

Gerçekten güzel çalışmalar yapılıyor. Bu değerli oturum için Güvenilir Ürün Platformuna ve İstanbul Ticaret Borsası Başkanlığımıza çok teşekkür ederim. Bu tür etkinliklerde sizlerle bir arada olmaktan her zaman keyif alacağımın bilinmesini isterim. Bütün katılımcıları saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu:

Bir iki katkıda bulunabilir miyim?

Celal Toprak: Tabii ki hocam.

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu:

Zekeriya Bey merhabalar, zahmet etmeyin çok teşekkürler ilginize. Ayşin Hanım zaten YÜciTA üyesidir 10-12 yıldır. Dolayısı ile Özgür Bey'i de çok iyi tanıyorum. Onların hazırlamış oldukları denetimle ilgili yönetmelik taslağını Ayşin Hanım bana ulaştırdı. Üzerinde ben gerekli raporu yazdım. Önümüzdeki günlerde de beraber olacağız.

Antalya'ya geleceklerdi ancak bir Covid meselesi çıktı. Ben onlarla da çalışıyorum.

Celal Toprak: Takipteyim diyorsunuz hocam.

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu:

Tabii, katkı sağlamak lazım…

Celal Toprak: Bu arada Zekeriya Bey o kitabı bitirirse "Peynirin Kitabın Yazan Müdür" olarak tarihe de geçer. Ben başlığı buldum şimdiden de diyorum.

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu:

Evet, "50 Peynirlik Şehir Balıkesir"den önce biliyorsunuz Zekeriya Bey, daha önce sözünü ettiğim o yazarların bütün Türkiye'yi 2 yıl taradıktan sonra gerçekleştirdikleri "Peynir Aşkına" adlı bir çalışmalar var. Bu eşsiz çalışmada deşifre edilmiş çok sayıda peynirimiz bulunuyor. Ama bunun genişletilmiş şeklini başarırsanız, sizi çok kutlarım.

Celal Toprak: Zaten biz geçtiğimiz günlerde bir fuarda Balıkesir standını görmüştük. Buradan bir Tarım İl Müdürümü geçmişti diye düşünmüştük. Çünkü kiminle konuşsak işte, "Bu işin başlangıcında Tarım İl Müdürlüğü var" gibi bize bilgiler aktarmıştı. Liderlik çok önemli bu tür şeylerde. Belediye Başkanlarının, Valilerin, Tarım İl Müdürlüklerinin, Hocaların dokunduğu bir şey çok farklı bir noktaya gelebiliyor. Bir kooperatifin bile bir ilçe müdürünün, Milli Eğitim Müdürünün çok şeyi yapabildiğini gözlemliyoruz, görüyoruz. Hepimize görev düşüyor. Bu bakımdan çok önemli toplantıydı. Kapanış noktasında sözleriniz

için tekrar teşekkür ediyoruz Zekeriya Bey. Katılan bütün konuşmacılara ve diğer katılımcılara tek tek teşekkür ediyorum. Efendim üçüncü toplantıda görüşmek üzere. Sizleri üçüncü toplantıya da davet edeceğiz. Bu toplantının kayıtlarını sizlerle paylaşacağız. Ve takipçisi olacağız hocam gibi biz de. Ondan öğrendik bu tür şeyleri. Toplantıdaki bilgilerin takipçisi olacağız. Katılan herkese tekrar teşekkür ediyorum. Şule Hanım ve Elif Hanım'a bu toplantıyı koordine ettikleri ve bu noktaya bizi getirdikleri için. Böyle güzel toplantılar organize ettikleri için. Güvenilir Ürün Platformu Genel Sekreteri Elif Hanım'a ve İstanbul Ticaret Borsası Genel Sekreteri Şule Hanım'a çok teşekkür ediyorum. Hepinize iyi akşamlar diliyorum efendim. Hoşça kalın.

BASIN YANSIMALARI

EKONOMİ POLİTİKA KÜLTÜR

Analiz

İthalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş, Türkiye'nin hayvansal üretimi hakkında doğru diye bilinen çok yanlışın olduğunu belirterek, "Biz tüm hayvansal ürünlerde ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz. Kırmızı ette ihracat seviyemiz ise ithalatın 7-8 katı" dedi.

SEDAT YILMAZ

TÜRKİYE'NİN hayvancılıkta ithalat ülkesi olduğuna dair iddialar kamuoyunda tartışılırken birçok bilinmeyen gerçek İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB) Güvenilir Ürün Platformu ile birlikte organize ettiği "Süt ve Süt Ürünlerinde Ulusal Stratejiler" başlıklı toplantıda anlatıldı.

Toplantıda konuşan Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş, "Türkiye olarak tüm hayvansal ürünlerde ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz" dedi. Toplantıya Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş'un yanısıra Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can, YÜCİTA Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu, İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi Zülkif Kopuz, İSTİB Süt Ürünleri Toptan Ticareti Meslek Komitesi Başkanı Turan Saygılı ve İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Süt Ürünleri Perakende Ticareti Komitesi Üyesi Recep Salih Al katıldı.

Yerli üretimi destekliyoruz

Toplantıda hayvancılık ile ilgili çarpıcı başlıklar veren Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş, ithalatı sıfırlayarak yerli üretimi desteklediklerini söyledi. Yatırımcı, işletmeci veya işini büyütmek isteyenlere damızlığı iç piyasadan sağlamaları için büyük imkan sunduklarını belirten Erdurmuş, sektörün büyümesi ve ihracatın artırılması konusunda fırsat ve avantajların değerlendirildiğini kaydetti. Et üretiminde daralmanın olmadığına dikkat çeken Erdurmuş, pandemi sürecinde tüketim alışkanlıkları değiştiğinden özel sektörün stoka çalıştığını ve tüketimin bir miktar evsele dönüştüğünü belirtti.

rak, Bakanlık olarak süt ürünlerinde kaliteyin artırılması konusuna da yoğunlaştıklarını söyledi.

"Verimlilik ve kalite hem hayvan ıslahı hem de kaliteli ürün ile mümkün" diyen Genel Müdür Zekeriya Erdurmuş, "Maalesef Türkiye'nin hayvansal üretimi hakkında doğru bilinen çok yanlış var. Özellikle kırmızı et ithalatçısı olduğumuza dair bir algı oluşmuş durumda. Hâlbuki Türkiye geçen yıl, değer olarak ithal ettiği etin 7-8 katı ihracat yaptı. Tüm hayvansal ürünlerde ise ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz. Ayrıca Türkiye'nin peynirleri hakkında çok geniş bir çalışma yürütüyoruz, proje bittiğinde hazırlanan kitapları tüm dünya fuarlarında dağıtacağız" şeklinde konuştu.

Karkas kesim yönetmeliğiyle kırmızı et

İşi bilmeyen girmesin

HAYVANCILIĞIN bir ölçek ekonomisi olduğunun altını çizen Genel Müdür Zekeriya Erdurmuş, hayvancılık üretimine girmek isteyenlerin iyi bir fizibilite ve analiz çalışması yapması gerek

DOKUZ SÜTÜN

Süt ve süt ürünlerinin sorunları konuşuldu

İSTANBUL Ticaret Borsası'nın (İSTİB) düzenlediği " Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor " toplantılarının ikincisinde süt ve süt ürünleri sektöründün sorunları konuşuldu. İSTİB açıklamasına göre, webinar ortamında etkinlik Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleşti. Türkiye'nin insanlığın en önemli besin kaynaklarından olan süt ürünlerinde, muazzam potansiyeli olan bir coğrafyada bulunduğunu ifade eden İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, " Ancak bu potansiyeli henüz açığa çıkarabilmiş değiliz. Örneğin, Türkiye'deki meraların küçükbaş hayvancılığa daha elverişli olmasının avantajını, henüz süt ürünlerimize yansıtamadık. Diğer taraftan, süt ineklerinin kesime gitmesinin, süt sektörüne olan olumsuz etkilerini, ben kırmızı et sektöründen gelen bir örnek olarak her mecrada sıkarla dile getiriyorum. " açıklamasında bulundu. Ali Kopuz, İstanbul Ticaret Borsası'nın gıdanın her alanındaki sorunlara çözüm katkısında bulunmak için bu toplantıları düzenlediğini bildirdi. AA

EKONOMİ POLİTİKA KÜLTÜR

Analiz

TÜRKİYE'NİN HAYVANSAL ÜRÜN DIŞ SATIMINDA BİLİNMEYEN GERÇEĞİ

İthalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş, Türkiye'nin hayvansal üretimi hakkında doğru diye bilinen çok yanlışın olduğunu belirterek, "Biz tüm hayvansal ürünlerde ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz. Kırmızı ette ihracat seviyemiz ise ithalatın 7-8 katı" dedi.

Yerli üretimi destekliyoruz

İSTANBUL Ticaret Borsası'nın (İSTİB) Güvenilir Ürün Platformu ile birlikte organize ettiği "Süt ve Süt Ürünlerinde Ulusal Stratejiler" başlıklı toplantıda konuşan Genel Müdür Zekeriya Erdurmuş, ithalatı sıfırlayarak yerli üretimi desteklediklerini söyledi. Yatırımcı, işletmeci veya işini büyütmek isteyenlere damızlığı iç piyasadan sağlamaları için büyük imkan sunduklarını belirten Erdurmuş, sektörün büyümesi ve ihracatın artırılması konusunda fırsat ve avantajların değerlendirildiğini kaydetti. Et üretiminde daralmanın olmadığına dikkat çeken Erdurmuş, pandemi sürecinde tüketim alışkanlıkları değiştiğinden özel sektörün stoka çalıştığını ve tüketimin bir miktar evsele dönüştüğünü belirtti.

Dünya fuarlarında dağıtacağız

TÜRKİYE'DEKİ hayvan varlığının son yıllarda sürekli yükseldiğini hatırlatan Zekeriya Erdurmuş, süt kalitesinin artırılmasına yoğunlaştıklarını, verimlilik ve kaliteyin hem hayvan ıslahı hem de kaliteli ürün ile mümkün olduğunu dile getirdi. Erdurmuş, "Maalesef Türkiye'nin hayvansal üretimi hakkında doğru diye bilinen çok yanlış var. Özellikle kırmızı et ithalatçısı olduğumuza dair bir algı oluşmuş durumda. Hâlbuki Türkiye geçen yıl, değer olarak ithal ettiği etin 7-8 katı ihracat yaptı. Tüm hayvansal ürünlerde ise ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz. Ayrıca Türkiye'nin peynirleri hakkında çok geniş bir çalışma yürütüyoruz, proje bittiğinde hazırlanan kitapları tüm dünya fuarlarında dağıtacağız" dedi. **Sedat YILMAZ'ın haberi 5'te**

Zekeriya Erdurmuş

Aydınlık

Anasayfa Haberler Yazarlar Ekonomi E-Aydınlık CANLI YAYIN

AYDINLIK

GÜNDEM

20 ŞUBAT 2022 11:28

Süte ortak akıl kattılar

İstanbul Ticaret Borsası'nın önderliğinde Güvenilir Ürün Platformu desteği ile düzenlenen 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor' toplantılarında bu defa süt ve süt ürünleri konuşuldu.

Alanlarında uzman konuşmacıların katılımı ile gerçekleşen toplantıya doğru bilinen yanlışlar ve coğrafi işaretler damga vurdu.

İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvenilir Ürün Platformu ile birlikte organize ettiği "Süt ve Süt Ürünlerinde Ulusal Stratejiler" başlıklı toplantıda sektörün sorunları ve yapılması gerekenlere ışık tutuldu.

Açılışını İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Başkanı Ali kopuz'un yaptığı ve konuyla ilgili bütün bileşenlerin katıldığı toplantıda çözüm önerileri öne çıktı. Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş, Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can, YÜCİTA Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu, İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi Zülküf Kopuz, İSTİB Süt Ürünleri Toptan Ticareti Meslek Komitesi Başkanı Turan Saygılı ve İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Süt Ürünleri Perakende Ticareti Komitesi Üyesi Recep Salih Al 'ın konuşmacı olduğu toplantıdan satırbaşları şöyle;

ÜLKEMİZİN KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK POTANSİYELİNİ SÜT ÜRÜNLERİNE YANSITMALIYIZ

Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın moderatörlüğünde yapılan etkinliğin açılış konuşmasını gerçekleştiren İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, ülkelerin gıdada kendi kendine yetebilme stratejisine yöneldiği bir dönemden geçildiğini belirterek, "Ülkemiz, insanlığın en önemli besin kaynaklarından olan süt ürünlerinde, muazzam potansiyeli olan bir coğrafyada bulunuyor. Ancak bu potansiyeli henüz açığa çıkarabilmiş değiliz. Örneğin, Türkiye'deki meraların küçükbaş hayvancılığa daha elverişli olmasının avantajını, henüz süt ürünlerimize
gitmesinin, süt sektörüne olan olumsuz etkilerini, ben kırmızı et sektörün
getiriyorum" dedi. Ali Kopuz, İstanbul Ticaret Borsası'nın gıdanın her a
bu toplantıları düzenlediğini belirterek, "Her konuda olduğu gibi gıda k
üretilmesi gerektiğine inanıyoruz. Bu nedenle karar alıcılardan bilim ins
bir araya getirerek çözüm aradığımız toplantılarımızı sürdüreceğiz" şek

DOĞRU BİLİNEN YANLIŞ ÇOK FAZLA

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurm
arttığını hatırlatarak, Bakanlık olarak süt ürünlerinde kalitenin artırılma
kalite hem hayvan ıslahı hem de kaliteli ürün ile mümkün" diyen Zekeri
hakkında doğru bilinen çok yanlış var. Özellikle kırmızı et ithalatçısı ol
Türkiye geçen yıl, değer olarak ithal ettiği etin 7-8 katı ihracat yaptı. Tü
yapıyoruz. Ayrıca Türkiye'nin peynirleri hakkında çok geniş bir çalışma
dünya fuarlarında dağıtacağız" şeklinde konuştu.

Süt üretiminin son 10 yılda sürekli arttığını, üretimde bir sorun olmadığ
Üyesi Hamit Can "Ancak sanayiye giden süt miktarı düşük. Sanayi dışı
değerlendirilmeli ve tedbir alınmalı. Çiğ süt fiyatlamasının kaliteye gör
oldu. Üretimimizin sadece yüzde 6,7'sini ihraç ediyoruz. Bu rakam düşü
süt, zincir marketlerin uzun vadelerde ödeme yapması ve büyük süt isra
şeklinde konuştu.

TARIM VE ORMAN ŞURASINDA ALINAN KARAR

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA)
katma değerinin artmasının önemine değinerek, "Gıda ürünlerinde katma
uygulanmasıyla mümkün olur. Tescil bu konudaki ilk adımdır ama sonra
Tarım ve Orman Şurasında alınan karar acilen hayata geçirilmeli ve coğ
gerçekleşirse coğrafi işaretli ürünlerde bir katma değer sağlayabiliriz"

Uluslararası pazarlarda rekabet etmenin ve varlık göstermenin yolunun i
Yönetim Kurulu Başkanı ve İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi Zülküf Kopuz
işbirlikleriyle yaparsak daha etkili oluruz. Hep beraber çalışmalı, hep b
sanayicilerimizin de iş yapma anlayışlarını geliştirmeleri gerekiyor" şek

İSTİB Süt Ürünleri Toptan Ticareti Meslek Komitesi Başkanı Turan Say
önemlisinin yem fiyatları olduğunu ifade ederek, "Yem fiyatlarının kont
fiyatındaki artış ürüne yansımadan önce işletmelerde sermaye ihtiyacını
soruna marketlerin uzun vadeli ödemeleri de eklenince sorun büyüyor. A
isimlerde üretim yapmasının önüne geçilmesi de haksız rekabeti engelle

DEĞERLİ SÜTLERDEN ÜRETİLEN ÜRÜNLERİMİZ ÇOK ŞANSI VAR

Toplantıda söz alan İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Süt Ürünle
konuşmasında, süt üretiminde iyi durumda olsak da coğrafi işaret konus
işaret, belirli endemik floralarda beslenen hayvanlardan elde edilen ürü
sütlerden üretilen ve olgunlaştırılan ürünlerimizin uluslararası pazarlar
yoğunlaşmalı ve bu ürünlerimizi hem geleceğe hem de küresel pazara ta

Analiz

EKONOMİ POLİTİKA KÜLTÜR

Hata

Girmeye çalıştığınız sayfa taşınmış ya da yayından kaldırılmış olabilir.

Lütfen, doğru sayfaya girmek istediğinize emin olun.

İTHALAT VE İHRACAT — Pazartesi 21 Şubat 2022 02:48

İTHALATIMIZIN 5 KATI İHRACAT YAPIYORUZ

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş, Türkiye'nin hayvansal üretimi hakkında doğru diye bilinen çok yanlışın olduğunu belirterek, "Biz tüm hayvansal ürünlerde ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz. Kırmızı ette ihracat seviyemiz ise ithalatın 7-8 katı" dedi.

Sedat YILMAZ

Türkiye'nin hayvancılıkta ithalat ülkesi olduğuna dair iddialar kamuoyunda tartışılırken birçok bilinmeyen gerçek İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB) Güvenilir Ürün Platformu ile birlikte organize ettiği "Süt ve Süt Ürünlerinde Ulusal Stratejiler" başlıklı toplantıda anlatıldı.

Toplantıda konuşan Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş, "Türkiye olarak tüm hayvansal ürünlerde ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz" dedi.

Toplantıya Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş'un yanısıra Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can, YÜCİTA Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu, İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi Zülküf Kopuz, İSTİB Süt Ürünleri Toptan Ticareti Meslek Komitesi Başkanı Turan Saygılı ve İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Süt Ürünleri Perakende Ticareti Komitesi Üyesi Recep Salih Al katıldı.

Yerli üretimi destekliyoruz

Toplantıda hayvancılık ile ilgili çarpıcı başlıklar veren Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş, ithalatı sıfırlayarak yerli üretimi desteklediklerini söyledi. Yatırımcı, işletmeci veya işini büyütmek isteyenlere damızlığı iç piyasadan sağlamaları için büyük imkan sunduklarını
ümesi ve ihracatın artırılması konusunda
ildiğini kaydetti. Et üretiminde daralmanın
uş, pandemi sürecinde tüketim alışkanlıkları
çalıştığını ve tüketimin bir miktar evsele

sıfırlandığını, besilik ve damızlık hayvan
lüğe koyduklarını ve yerli hayvan tercihi
rdıklarını dile getiren Erdurmuş, Türkiye'nin
ak öne çıktığını hatırlattı.

ncılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş,
yıllarda sürekli arttığını hatırlatarak,
kalitenin artırılması konusuna da

slahı hem de kaliteli ürün ile mümkün" diyen
"Maalesef Türkiye'nin hayvansal üretimi
ş var. Özellikle kırmızı et ithalatçısı
ş durumda. Hâlbuki Türkiye geçen yıl, değer
acat yaptı. Tüm hayvansal ürünlerde ise
oruz. Ayrıca Türkiye'nin peynirleri hakkında
ız, proje bittiğinde hazırlanan kitapları tüm
eklinde konuştu.

mızı et sektörünün daha da verimli hale
ren Erdurmuş, özellikle kırmızı etteki sorunun
320 kilograma çıkarıldığında tamamen

Kurulu Başkanı Ali Kopuz, ülkelerin gıdada
ine yöneldiği bir dönemden geçildiğini
önemli besin kaynaklarından olan süt
li olan bir coğrafyada bulunuyor. Ancak bu
miş değiliz. Örneğin, Türkiye'deki meraların
rişli olmasının avantajını, henüz süt
taraftan, süt ineklerinin kesime gitmesinin,
erini, ben kırmızı et sektöründen gelen biri
etiriyorum" dedi.

ası'nın gıdanın her alanındaki sorunlara çözüm
ntıları düzenlediğini belirterek, "Her konuda
sorunların çözümünün ortak akılla üretilmesi
le karar alıcılardan bilim insanlarına ve sektör
arı bir araya getirerek çözüm aradığımız
klinde konuştu.

Gazete Ekonomi

GALERİ VİDEO YAZARLAR Gündem Ekonomi-Finans Ekonomi Politika Dünya Tekno

Ali Kopuz düğmeye bastı, Borsa Meydanı'nda sektörler buluşuyor

Celal Toprak

ekonomi@celaltoprak.org

26 Şubat 2022, 00:47

T- T+ A

Yazarın Diğer Yazıları

Türkiye'nin en köklü kurumlarından biri olan İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB) 1925 yılında üye sayısı 150 civarındaydı. Bugün 10 bini geçen üye sayısıyla Türkiye'nin en büyük ticaret borsası olan İstanbul Ticaret Borsası'nda yok yok… Hububat, yağlı tohumlar var. Patates, peynir, zeytin, zeytinyağı ve prina yağı, margarin ve sabun, kuru soğan, yumurta, kuru yemiş ve kuru meyve borsanın bünyesinde yer alıyor.

Borsa'da 150'den fazla ürünün tescili yapıyor. Yani Türkiye ekonomisinin nabzı İSTİB'de atıyor. Borsa bugüne kadar kamuoyuna fazla açık bir kuruluş değildi. Hatta rahmetli Nejat Basmacı'nın başkanlığı döneminde kamuoyu Borsa'nın genel kurulunun yapıldığını bile öğrenemezdi. Ali Kopuz başkanlığı ile birlikte Borsa'da büyük değişim yaşanıyor. İş hayatına aile şirketi olan Elif Et'te başlayan Kopuz ve yönetim kurulundaki arkadaşları İSTİB'te büyük değişimi başlattı. İSTİB'te her biri Türkiye ekonomisinin farklı sektörlerde nabzını tutan komitelerde birlikte başlatılan büyük değişim aynı zamanda kamuoyunu bilgilendirme toplantılarına dönüştü.

'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor' başlığı ile yapılan etkinlikler önce gıda sektörü ile başlatıldı.

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz Türkiye'de ilk olarak başlatılan toplantılarla ilgili şu bilgilendirmeyi yaptı:

– "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor projesi ile iş dünyasının beklenti ve önerilerinin yetkililer ve kamuoyu ile buluşturuyoruz. Önce gıda sektörü ile başladık. Gıda sektörünün tüm paydaşlarını bir araya getirdik. Türkiye'nin önemli gıda markaları İSTİB bünyesinde yer alıyor. Bu nedenle etkinlik adeta markalar buluşmasına dönüştü. Amaç doğru üretim, doğru bilinen yanlışları yok etmek, sektör beklentileri, e-ihracat, markalaşma gibi konularda bilgi paylaşımı yapmak. Hedefimiz, sorunlarımızı tespit ederek ortak akılla oluşturacağımız çözüm önerilerini kamuoyu ile paylaşmak."

'Borsa Meydanında Sektörler Konuşuyor' etkinliği İSTİB Akademi ile Güvenilir Ürün Platformunun iş birliğiyle yapılıyor. Salgınla birlikte daha güvenilir bir yaşam için ilk olarak İSTİB Akademi ile çalışma başlatan Güvenilir Ürün Platformu konuyla ilgili 15 bin kişiye ulaşma başarısı göstermişti. Aylık yapılması planlanan toplantıların ilkinde hububat ve bakliyat sektörü masaya yatırıldı. Bu etkinliğe Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürü Ahmet Güldal, Tahıl ve Bakliyat İşleme Teknolojileri, Depolama ve Analiz Sistemleri Derneği (TABADER) Başkanı Prof. Dr. Mustafa Bayram, Reis Bakliyat Yönetimi Kurulu Başkanı Mehmet Reis, Ulusal Hububat Konseyi Başkanı Özkan Taşpınar, Hububat Tedarikçileri Derneği (HUBUDER) Başkanı Gülfem Eren, İSTİB 1. Hububat Ticareti Komite Başkan Yardımcısı Hüseyin Bekçi, İSTİB 2. Hububat Mamulleri ve Yem Ticareti Komitesi Meclis Üyesi Şemsettin Memiş ve İSTİB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve 3. Bakliyat Ticareti Meslek Komitesi Üyesi Hakkı İsmet Aral katıldı ve fikirlerini komitede yer alan tüm İSTİB üyeleri paylaştı.

İkinci toplantıda ise son dönemin en çok tartışılan sektörü süt ve süt ürünleri ele alındı. Türkiye'nin insanlığın en önemli besin kaynaklarından olan süt ürünlerinde muazzam potansiyeli olan bir coğrafyada bulunduğumuzun altının çizildiği toplantıya Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş'un konuşması damgasını vurdu.

Toplantıya ayrıca Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can, Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu, İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi Zülküf Kopuz, İSTİB Süt Ürünleri Meslek Komitesi Başkanı Turan Saygılı ve İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi Recep Salih Al katıldı ve görüşleri aktardı. İSTİB Ali Kopuz önderliğinde sektör buluşmaları devam edecek. Bu arada her toplantı sonrası yeni başlıkların konuşulması gerektiği ortaya çıkıyor. Örneğin süt ürünleri konuşulurken peynirde markalaşmanın ele alınması bu konuda adımlar atılması için çalışmalar yapılması yönünde görüş belirtildi.

Gazete Ekonomi

GALERI | VIDEO | YAZARLAR | Gündem | Ekonomi-Finans | Ekonomi | Politika | Dünya | Teknoloji

Süte ortak akıl kattılar

İstanbul Ticaret Borsası'nın önderliğinde Güvenilir Ürün Platformu desteği ile düzenlenen 'Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor' toplantılarında bu defa süt ve süt ürünleri konuşuldu. Alanlarında uzman konuşmacıların katılımı ile gerçekleşen toplantıya doğru bilinen yanlışlar ve coğrafi işaretler damga vurdu.

18 Şubat 2022 Cuma 12:40

İstanbul Ticaret Borsası'nın Güvenilir Ürün Platformu ile birlikte organize ettiği "Süt ve Süt Ürünlerinde Ulusal Stratejiler" başlıklı toplantıda sektörün sorunları ve yapılması gerekenlere ışık tutuldu.

Açılışını İstanbul Ticaret Borsası (İSTİB) Başkanı Ali kopuz'un yaptığı ve konuyla ilgili bütün bileşenlerin katıldığı toplantıda çözüm önerileri öne çıktı. Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş, Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can, YÜCİTA Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu, İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi Zülküf Kopuz, İSTİB Süt Ürünleri Toptan Ticareti Meslek Komitesi Başkanı Turan Saygılı ve İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Süt Ürünleri Perakende Ticareti Komitesi Üyesi Recep Salih Al 'ın konuşmacı olduğu toplantıdan satırbaşları şöyle;

Ülkemizin küçükbaş hayvancılık potansiyelini süt ürünlerine yansıtmalıyız

Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın moderatörlüğünde yapılan etkinliğin açılış konuşmasını gerçekleştiren İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı **Ali Kopuz**, ülkelerin gıdada kendi kendine yetebilme stratejisine yöneldiği bir dönemden geçildiğini belirterek, "Ülkemiz, insanlığın en önemli besin kaynaklarından olan süt ürünlerinde, muazzam potansiyeli olan bir coğrafyada bulunuyor. Ancak bu potansiyeli henüz açığa çıkarabilmiş değiliz. Örneğin, Türkiye'deki meraların küçükbaş hayvancılığa daha elverişli olmasının avantajını, henüz süt ürünlerimize yansıtamadık. Diğer taraftan, süt ineklerinin kesime gitmesinin, süt sektörüne olan olumsuz etkilerini, ben kırmızı et sektöründen gelen biri olarak her mecrada ısrarla dile getiriyorum" dedi. Ali Kopuz, İstanbul Ticaret Borsası'nın gıdanın her alanındaki sorunlara çözüm katkısında bulunmak için bu toplantıları düzenlediğini belirterek, "Her konuda olduğu gibi gıda konusunda da sorunların çözümünün ortak akılla üretilmesi gerektiğine inanıyoruz. Bu nedenle karar alıcılardan bilim insanlarına ve sektör temsilcilerine kadar tüm paydaşları bir araya getirerek çözüm aradığımız toplantılarımızı sürdüreceğiz" şeklinde konuştu.

Doğru bilinen yanlış çok fazla

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş, Türkiye'nin hayvan varlığının son yıllarda sürekli arttığını hatırlatarak, Bakanlık olarak süt ürünlerinde kalitenin artırılması konusuna da yoğunlaştıklarını belirtti. "Verimlilik ve kalite hem hayvan ıslahı hem de kaliteli ürün ile mümkün" diyen Zekeriya Erdurmuş, "Maalesef Türkiye'nin hayvansal üretimi hakkında doğru bilinen çok yanlış var. Özellikle kırmızı et ithalatçısı olduğumuza dair bir algı oluşmuş durumda. Hâlbuki Türkiye geçen yıl, değer olarak ithal ettiği etin 7-8 katı ihracat yaptı. Tüm hayvansal ürünlerde ise ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz. Ayrıca Türkiye'nin peynirleri hakkında çok geniş bir çalışma yürütüyoruz, proje bittiğinde hazırlanan kitapları tüm dünya fuarlarında dağıtacağız" şeklinde konuştu.

Süt üretiminin son 10 yılda sürekli arttığını, üretimde bir sorun olmadığını ifade eden Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can "Ancak sanayiye giden süt miktarı düşük. Sanayi dışı aslında büyük oranda kayıt dışı demektir. Bu konu değerlendirilmeli ve tedbir alınmalı. Çiğ süt fiyatlamasının kaliteye göre yapılmaya başlanması da çok olumlu bir gelişme oldu. Üretimimizin sadece yüzde 6,7'sini ihraç ediyoruz. Bu rakam düşük olduğu için rekabet gücümüz gelişmiyor. Ambalajsız süt, zincir marketlerin uzun vadelerde ödeme yapması ve büyük süt israfına yol açan STT ile ilgili uygulamalar çözülmeli" şeklinde konuştu.

Tarım ve Orman Şurasında alınan karar acilen hayata geçirilmeli

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu süt ürünlerinin katma değerinin artmasının önemine değinerek, "Gıda ürünlerinde katma değer ancak coğrafi işaret sisteminin doğru uygulanmasıyla mümkün olur. Tescil bu konudaki ilk adımdır ama sonrasında yönetişim ve denetim daha önemlidir. Bu konuda Tarım ve Orman Şurasında alınan karar acilen hayata geçirilmeli ve coğrafi işaret sistemimiz iyileştirilmelidir. Ancak bu gerçekleşirse coğrafi işaretli ürünlerde bir katma değer sağlayabiliriz" dedi.

Uluslararası pazarlarda rekabet etmenin ve varlık göstermenin yolunun inovatif ürünlerden geçtiğini belirten Gündoğdu Gıda Yönetim Kurulu Başkanı ve İSTİB Yönetim Kurulu Üyesi Zülküf Kopuz,, "Sektörümüzü hareketlendirecek projeleri, işbirlikleriyle yaparsak daha etkili oluruz. Hep beraber çalışmalı, hep beraber daha fazla kazanmalıyız. Bu konuda sanayicilerimizin de iş yapma anlayışlarını geliştirmeleri gerekiyor" şeklinde konuştu.

İSTİB Süt Ürünleri Toptan Ticareti Meslek Komitesi Başkanı Turan Saygılı, çiğ süt fiyatlarını belirleyen faktörler arasında en önemlisinin yem fiyatları olduğunu ifade ederek, "Yem fiyatlarının kontrol altına alınması sektörü büyük ölçüde rahatlatır. Süt fiyatındaki artış ürüne yansımadan önce işletmelerde sermaye ihtiyacını da artırdığı için finansal maliyetler de yükseliyor. Bu soruna marketlerin uzun vadeli ödemeleri de eklenince sorun büyüyor. Ayrıca taklit ve tağşiş yapan işletmelerin farklı isimlerde üretim yapmasının önüne geçilmesi de haksız rekabeti engelleyecektir" dedi.

Değerli sütlerden üretilen ürünlerimizin uluslararası pazarlarda çok şansı var

Toplantıda söz alan İSTİB Yönetim Kurulu Sayman Üyesi ve Süt Ürünleri Perakende Ticareti Komitesi Üyesi Recep Salih Al konuşmasında, süt üretiminde iyi durumda olsak da coğrafi işaret konusunda geç kalındığına inandığını söyleyerek, "Coğrafi işaret, belirli endemik floralarda beslenen hayvanlardan elde edilen ürünler için çok değer katacak bir konu. Özellikle değerli sütlerden üretilen ve olgunlaştırılan ürünlerimizin uluslararası pazarlarda çok şansı olacağına inanıyorum. Bu konuya yoğunlaşmalı ve bu ürünlerimizi hem geleceğe hem de küresel pazara taşımalıyız" ifadesinde bulundu.

GALERI | VIDEO | YAZARLAR | GÜNDEM | TEKNOLOJİ | ÖZEL HABER | SPOR

ÖNE ÇIKANLAR Asya borsaları • Düzenli uyku yaşam kalitesini artırıyor • Süleyman Demirel Üniversitesi ormanları •

İSTİB'de süt ve süt ürünlerinin sorunları konuşuldu

- İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz:- "Ülkemiz, insanlığın en önemli besin kaynaklarından olan süt ürünlerinde, muazzam potansiyeli olan bir coğrafyada bulunuyor. Ancak bu potansiyeli henüz açığa çıkarabilmiş değiliz"

18 Şubat 2022 Cuma 10:41 Bu haber kez okundu.

İSTANBUL TİCARET BORSASI 1924 İSTANBUL COMMODITY EXCHANGE

İSTANBUL (AA) - İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB) düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarının ikincisinde süt ve süt ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu.

İSTİB açıklamasına göre, webinar ortamında etkinlik Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleşti.

Açıklamada görüşlerine yer verilen **İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz**, ülkelerin gıdada kendi kendine yetebilme stratejisine yöneldiği bir dönemden geçildiğini belirtti.

Türkiye'nin insanlığın en önemli besin kaynaklarından olan süt ürünlerinde, muazzam potansiyeli olan bir coğrafyada bulunduğunu ifade eden Kopuz, "Ancak bu potansiyeli henüz açığa çıkarabilmiş değiliz. Örneğin, Türkiye'deki meraların küçükbaş hayvancılığa daha elverişli olmasının avantajını, henüz süt ürünlerimize yansıtamadık. Diğer taraftan, süt ineklerinin kesime gitmesinin, süt sektörüne olan olumsuz etkilerini, ben kırmızı et sektöründen gelen biri olarak her mecrada ısrarla dile getiriyorum." açıklamasında bulundu.

Ali Kopuz, İstanbul Ticaret Borsası'nın gıdanın her alanındaki sorunlara çözüm katkısında bulunmak için bu toplantıları düzenlediğini bildirdi.

Her konuda olduğu gibi gıda konusunda da sorunların çözümünün ortak akılla üretilmesi gerektiğine inandıklarını aktaran Kopuz, "Bu nedenle karar alıcılardan bilim insanlarına ve sektör temsilcilerine kadar tüm paydaşları bir araya getirerek çözüm aradığımız toplantılarımızı sürdüreceğiz." ifadelerini kullandı.

- "Tüm hayvansal ürünlerde ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz"

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriyya Erdurmuş da Türkiye'nin hayvan varlığının son yıllarda sürekli arttığını, bakanlık olarak süt ürünlerinde kalitenin artırılması konusuna da yoğunlaştıklarını belirtti.

Verimlilik ve kalitenin ise hem hayvan ıslahı hem de kaliteli ürün ile mümkün olacağını aktaran Erdurmuş, "Maalesef Türkiye'nin hayvansal üretimi hakkında doğru bilinen çok yanlış var. Özellikle kırmızı et ithalatçısı olduğumuza dair bir algı oluşmuş durumda. Hâlbuki Türkiye geçen yıl, değer olarak ithal ettiği etin 7-8 katı ihracat yaptı. Tüm hayvansal ürünlerde ise ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz" ifadelerini kullandı.

Erdurmuş Türkiye'nin peynirleri hakkında çok geniş bir çalışma yürütüldüğünü, yakında bu projenin biteceğini ve hazırlanan kitapların tüm dünya fuarlarda dağıtılarak Türkiye'nin tanıtımında kullanılacağını belirtti.

- "Çiğ süt fiyatlamasının kaliteye göre yapılmaya başlanması çok olumlu gelişme"

Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can ise süt üretiminin son 10 yılda sürekli arttığını, üretimde bir sorun olmadığını belirtti.

Sanayiye giden süt miktarının düşük olduğunun altını çizen CAn, şunları kaydetti:

"Sanayi dışı aslında büyük oranda kayıt dışı demektir. Bu konu değerlendirilmeli ve tedbir alınmalı. Çiğ süt fiyatlamasının kaliteye göre yapılmaya başlanması da çok olumlu bir gelişme oldu. Üretimimizin sadece yüzde 6,7'sini ihraç ediyoruz. Bu rakam düşük olduğu için rekabet gücümüz gelişmiyor. Ambalajsız süt, zincir marketlerin uzun vadelerde ödeme yapması ve büyük süt israfına yol açan STT ile ilgili uygulamalar çözülmeli."

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekelioğlu da süt ürünlerinin katma değerinin artmasının önemine değindi.

Ekonomi

Ne bahsetsem daha sonra okumak için kaydedeceğim ve sağlık köşesinde Sonsuza kadar kalsın diye paylaşabilirsiniz!

İSTİB'de süt ve süt ürünlerinin sorunları konuşuldu

İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz: "Ülkemiz, insanlığın en önemli besin kaynaklarından olan süt ürünlerinde, muazzam potansiyeli olan bir coğrafyada bulunmuyor. Ancak bu potansiyeli hemen açığa çıkarabilmiş değiliz"

Anadolu Ajansı haberine göre;

İSTANBUL (AA) - İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB) düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarının ikincisinde süt ve süt ürünleri sektöründe sorunlara konuşuldu.

İSTİB açıklamasına göre, webinar ortamında etkinlik Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleşti.

Açıklamada görüşlerine yer verilen İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, ülkelerin gıdada kendi kendine yetebilme stratejisine yönelediği bir dönemden geçildiğini belirtti.

Türkiye'nin insanlığın en önemli besin kaynaklarından olan süt ürünlerinde, muazzam potansiyeli olan bir coğrafyada bulunduğunu ifade eden Kopuz, "Ancak bu potansiyeli hemen açığa çıkarabilmiş değiliz. Örneğin, Türkiye'deki meraların küçükbaş hayvancılığa daha elverişli olmasının avantajını, hemen süt ürünlerimize yansıtamadık. Diğer taraftan, süt ineklerinin kesime gitmesinin, süt sektörüne olan olumsuz etkilerini, ben kırmızı et sektöründen gelen biri olarak her mecrada ısrarla dile getiriyorum." açıklamasında bulundu.

Ali Kopuz, İstanbul Ticaret Borsası'nın gıdanın her alanındaki sorunlara çözüm katkısında bulunmak için bu toplantıları düzenlediğini bildirdi.

Her konuda olduğu gibi gıda konusunda da sorunların çözümünün ortak akıllı üretilmesi gerektiğine inandıklarını aktaran Kopuz, "Bu nedenle karar alıcılardan bilim insanlarına ve sektör temsilcilerine kadar tüm paydaşları bir araya getirerek çözüm aradığımız toplantılarımızı sürdüreceğiz." ifadelerini kullandı.

"Tüm hayvansal ürünlerde ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz"

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş da Türkiye'nin hayvan varlığının son yıllarda sürekli arttığı, bakanlık olarak süt ürünlerinde kaliteye artırılması konusuna da yoğunlaştıklarını belirtti.

Verimlilik ve kaliteyi ise hem hayvan ıslalı hem de kaliteli ürün ile mümkün olacağını aktaran Erdurmuş, "Maalesef Türkiye'nin hayvansal üretimi hakkında doğru bilinen çok yanlış var. Özellikle kırmızı et ithalatçısı olduğumuza dair bir algı oluşmuş durumda. Halbuki Türkiye geçen yıl, değer olarak ithal ettiği etin 7-8 katı ihracat yaptı. Tüm hayvansal ürünlerde ise ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz" ifadelerini kullandı.

Erdurmuş Türkiye'nin çayırlarını hakkında çok geniş bir çalışma yürütüldüğünü, yakında bu projenin bitecoğini ve hazırlanan kitapların tüm dünya fuarlarda dağıtılarak Türkiye'nin tanıtımında kullanılacağını belirtti.

"Çiğ süt fiyatlamasının kaliteye göre yapılmaya başlanması çok olumlu gelişme"

Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can ise süt üretiminin son 10 yılda sürekli arttığını, üretimde bir sorun olmadığını belirtti.

Sanayiye giden süt miktarının düşük olduğunu altını çizen CAn, şunları kaydetti:

"Sanayi dışı aslında büyük oranda kayıt dışı demektir. Bu konu değerlendirilmeli ve tedbir alınmalı. Çiğ süt fiyatlamasının kaliteye göre yapılmaya başlanması da çok olumlu bir gelişme oldu. Üretimimizin sadece yüzde 6,7'sini ihraç ediyoruz. Bu rakamı düşük olduğu için rekabet gücümüz gelişmiyor. Ambalajsız süt, zincir marketlerin uzun vadelerde ödeme yapması ve büyük süt israfına yol açan STT ile ilgili uygulamalar çözülmeli."

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Yavuz Tekeloğlu da süt ürünlerinin katma değerinin artmasının önemine değindi.

Gıda ürünlerinde katma değerin ancak coğrafi işaret sisteminin doğru uygulanmasıyla mümkün olacağını altını çizen Tekeloğlu, "Tescil bu komıdaki ilk adımdır ama sorasında yönetişim ve denetim daha önemlidir. Bu konuda Tarım Orman Şurası'nda alınan karar acilen hayata geçirilmeli ve coğrafi işaret sisteminin iyileştirilmelidir. Ancak bu gerçekleştirse coğrafi işaretli ürünlerde bir katma değer sağlayabiliriz." ifadelerini kullandı.

AA / Yunus Türk - Ekonomi

Borsa Meydanı, İstanbul, Türkiye, Kopuz, Ekonomi, Haberler

HABERLER.COM HABER SON DAKİKA MAGAZİN SPOR EKONOMİ İNDİRİM KUP

İSTİB'de süt ve süt ürünlerinin sorunları konuşuldu

AA, Yunus Türk - Ekonomi
18.02.2022 10:38 - Güncelleme: 18.02.2022 10:47

İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB) düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarının ikincisinde süt ve süt ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu.

İSTANBUL (AA) - **İstanbul** Ticaret Borsası'nın (İSTİB) düzenlediği " **Borsa Meydanı**'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarının ikincisinde süt ve süt ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu.

İSTİB açıklamasına göre, webinar ortamında etkinlik Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleşti.

Açıklamada görüşlerine yer verilen İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, ülkelerin gıdada kendi kendine yetebilme stratejisine yönelediği bir dönemden geçildiğini belirtti.

Türkiye'nin insanlığın en önemli besin kaynaklarından olan süt ürünlerinde, muazzam potansiyeli olan bir coğrafyada bulunduğunu ifade eden Kopuz, "Ancak bu potansiyeli hemen açığa çıkarabilmiş değiliz. Örneğin, **Türkiye**'deki meraların küçükbaş hayvancılığa daha elverişli olmasının avantajını, henüz süt ürünlerimize yansıtamadık. Diğer taraftan, süt ineklerinin kesime gitmesinin, süt sektörüne olan olumsuz etkilerini, ben kırmızı et sektöründen gelen biri olarak her mecrada ısrarla dile getiriyorum." açıklamasında bulundu.

Ali Kopuz, İstanbul Ticaret Borsası'nın gıdanın her alanındaki sorunlara çözüm katkısında bulunmak için bu toplantıları düzenlediğini bildirdi.

Her konuda olduğu gibi gıda konusunda da sorunların çözümünün ortak akıllı üretilmesi gerektiğine inandıklarını aktaran Kopuz, "Bu nedenle karar alıcılardan bilim insanlarına ve sektör temsilcilerine kadar tüm paydaşları bir araya getirerek çözüm aradığımız toplantılarımızı sürdüreceğiz." ifadelerini kullandı.

"Tüm hayvansal ürünlerde ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz"

İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB) düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarının ikincisinde süt ve süt ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu.

İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB) düzenlediği " Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarının ikincisinde süt ve süt ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu.

İSTİB açıklamasına göre, webinar ortamında etkinlik Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleşti.

Açıklamada görüşlerine yer verilen İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, ülkelerin gıdada kendi kendine yetebilme stratejisine yönelediği bir dönemden geçildiğini belirtti.

Türkiye'nin insanlığın en önemli besin kaynaklarından olan süt ürünlerinde, muazzam potansiyeli olan bir coğrafyada bulunduğunu ifade eden Kopuz, "Ancak bu potansiyeli hemen açığa çıkarabilmiş değiliz. Örneğin, Türkiye'deki meraların küçükbaş hayvancılığa daha elverişli olmasının avantajını, henüz süt ürünlerimize yansıtamadık. Diğer taraftan, süt ineklerinin kesime gitmesinin, süt sektörüne olan olumsuz etkilerini, ben kırmızı et sektöründen gelen biri olarak her mecrada ısrarla dile getiriyorum." açıklamasında bulundu.

Ali Kopuz, İstanbul Ticaret Borsası'nın gıdanın her alanındaki sorunlara çözüm katkısında bulunmak için bu toplantıları düzenlediğini bildirdi.

Her konuda olduğu gibi gıda konusunda da sorunların çözümünün ortak akıllı üretilmesi gerektiğine inandıklarını aktaran Kopuz, "Bu nedenle karar alıcılardan bilim insanlarına ve sektör temsilcilerine kadar tüm paydaşları bir araya getirerek çözüm aradığımız toplantılarımızı sürdüreceğiz." ifadelerini kullandı.

"Tüm hayvansal ürünlerde ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz"

SON HABERLER

Gündem Türkiye Dünya Sağlık Çocuk Ve Aile Spor Ekonomi Bilim Ve Teknoloji Yazarlar

SON HABERLER İSTİB'de süt ve süt ürünleri masaya yatırıldı

İSTİB'de süt ve süt ürünleri masaya yatırıldı

"Ülkemiz, insanlığın en önemli besin kaynaklarından olan süt ürünlerinde, muazzam potansiyeli olan bir coğrafyada bulunuyor. Ancak bu potansiyeli henüz açığa çıkarabilmiş değiliz"

18 Şubat 2022 11:40 Son Güncelleme: 18 Şubat 2022 11:40

İstanbul Ticaret Borsası'nın (İSTİB) düzenlediği "Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor" toplantılarının ikincisinde süt ve süt ürünleri sektörünün sorunları konuşuldu.

İSTİB açıklamasına göre, webinar ortamında etkinlik Güvenilir Ürün Platformu Başkanı Celal Toprak'ın moderatörlüğünde gerçekleşti.

Açıklamada görüşlerine yer verilen İSTİB Yönetim Kurulu Başkanı Ali Kopuz, ülkelerin gıdada kendi kendine yetebilme stratejisine yöneldiği bir dönemden geçildiğini belirtti.

Türkiye'nin insanlığın en önemli besin kaynaklarından olan süt ürünlerinde, muazzam po bir coğrafyada bulunduğunu ifade eden Kopuz, "Ancak bu potansiyeli henüz açığa çıkar Örneğin, Türkiye'deki meraların küçükbaş hayvancılığa daha elverişli olmasının avantajın ürünlerimize yansıtamadık. Diğer taraftan, süt ineklerinin kesime gitmesinin, süt sektörü olumsuz etkilerini, ben kırmızı et sektöründen gelen biri olarak her mecrada ararla dile ge açıklamasında bulundu.

Ali Kopuz, İstanbul Ticaret Borsası'nın gıdanın her alanındaki sorunlara çözüm katkısında bu toplantıları düzenlediğini bildirdi.

Her konuda olduğu gibi gıda konusunda da sorunların çözümünün ortak akıla üretilmesi inandıklarını aktaran Kopuz, "Bu nedenle karar alıcılardan bilim insanlarına ve sektör tem kadar tüm paydaşları bir araya getirerek çözüm aradığımız toplantılarımızı sürdüreceğiz kullandı.

- "Tüm hayvansal ürünlerde ithalatımızın 5 katı ihracat yapıyoruz"

Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş da Türkiye'nin varlığının son yıllarda sürekli arttığını, bakanlık olarak süt ürünlerinde kalitenin artırılmas yoğunlaştıklarını belirtti.

Verimlilik ve kaliteyin ise hem hayvan ıslahı hem de kaliteli ürün ile mümkün olacağını akt Erdurmuş, "Maalesef Türkiye'nin hayvansal üretimi hakkında doğru bilinen çok yanlış var kırmızı et ithalatçısı olduğumuza dair bir algı oluşmuş durumda. Hâlbuki Türkiye geçen y ithal ettiği etin 7-8 katı ihracat yaptı. Tüm hayvansal ürünlerde ise ithalatımızın 5 katı ihr yapıyoruz" ifadelerini kullandı.

Erdurmuş Türkiye'nin peynirleri hakkında çok geniş bir çalışma yürütüldüğünü, yakında bitleceğini ve hazırlanan kitapların tüm dünya fuarlarda dağıtılarak Türkiye'nin tanıtımın kullanılacağını belirtti.

- "Çiğ süt fiyatlamasının kaliteye göre yapılmaya başlanması çok olumlu gelişme"

Ulusal Süt Konseyi Yönetim Kurulu Üyesi Hamit Can ise süt üretiminin son 10 yılda sürek üretimde bir sorun olmadığını belirtti.

Sanayiye giden süt miktarının düşük olduğunun altını çizen CAn, şunları kaydetti:

"Sanayi dışı alanda büyük oranda kayıt dışı demektir. Bu konu değerlendirilmeli ve tedbi süt fiyatlamasının kaliteye göre yapılmaya başlanması da çok olumlu bir gelişme oldu. Ür sadece yüzde 6,7'sini ihraç ediyoruz. Bu rakam düşük olduğu için rekabet gücümüz geliş Ambalajsız süt, zincir marketlerin uzun vadelerde ödeme yapması ve büyük süt isratina ilgili uygulamalar çözülmek."

Yöresel Ürünler ve Coğrafi İşaretler Türkiye Araştırma Ağı (YÜCİTA) Başkanı Prof. Dr. Ya da süt ürünlerinin katma değerinin artmasının önemine değindi.

Gıda ürünlerinde katma değerin ancak coğrafi işaret sisteminin doğru uygulanmasıyla m olacağının altını çizen Tekelioğlu, "Tescil bu konudaki ilk adımdır ama sonrasında yönetiş daha önemlidir. Bu konuda Tarım Orman Şurası'nda alınan karar acilen hayata geçirilmel işaret sistemimiz iyileştirilmektir. Ancak bu gerçekleşirse coğrafi işaretli ürünlerde bir ka sağlayabiliriz." ifadelerini kullandı.

Gıda Tarım "tarladan sofraya"

Gıda Tarım Hayvancılık Tarım Tedarik GTVideo Giriş

Ana Sayfa > Gıda > Ekonomi

Türkiye'nin petrolü gıdadır

23 Şubat 2022 in **Ekonomi**, **Gıda**, **Gıda Makale**, **Makaleler** 3 dakikada okunabilir. 0

0 PAYLAŞIM 2 GÖRÜNTÜLEME Facebook'ta Paylaş Twitter'da Paylaş

Yaşar Süngü

Şaka bir yana, insanoğlunun dijital çağda tek tuşla dünyayı yok etmesi mümkün ama bunu yapmayacak. Bunun yerine cep telefonundan hazır gıda siparişi verdiği tek tuşla kendini yok etmeyi başaracak gibi gözüküyor!

Dijital teknoloji karın doyurmuyor ama her türlü ihtiyacını bir tuşla gidere bilyor.

Değişen yaşam biçimlerinden küresel ekonominin yönünü tahmin etmek zor değil.

İnsanoğlu her gün en az 3 öğün tüketiyor.

İnternet kuşağının **kutsal insanları** arasında yerini alan **diyet uzmanlarının** önerileriyle tüketim ara öğünlerle iki katına çıkıyor.

Ve bu çağın insanları eskiye göre daha fazla **oturarak** iş yapıyor.

İş yaparken de yine eskiye göre daha çok **yiyor ve içiyor.**

Hareket azalıyor ama tüketim artıyor.

TV kanalları yemek programlarıyla dolu.

Gastronomi en cazip alan.

Yani gelecekte hareketsizliğe dayalı hastalıkların artması kuvvetle muhtemel.

**

Önümüzdeki dönemin ana sektörlerinin **tarım, sağlık ve teknoloji** olduğu çok net.

"Türkiye'nin petrolü gıdadır" diyen tarım sektörü temsilcileri haklılar.

İstanbul Ticaret Borsası öncülüğünde **Güvenilir Ürün Platformu** desteğiyle hayata geçirilen Borsa Meydanı'nda Sektörler Konuşuyor bilgilendirme toplantılarının ilkinde hububat ve bakliyat sektörü ele alındı.

İnternet üzerinden **Hububat'ta Küresel Trendler ve Türkiye** başlığı ile gerçekleştirilen etkinlikte sektör temsilcileri Türkiye'de ve dünyada tarımda üretimle rakamları ve gelişmeleri anlattılar.

İSTİB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı ve Bakliyat Ticareti Meslek Komitesi Üyesi Hakkı İsmet Aral'ın verdiği bilgilerden küresel ekonomide tarımla ilgili rakamları ve gelişmeleri öğrendik.

BORSA MEYDANINDA

SEKTÖRLER KONUŞUYOR

GIDA SEKTÖRÜNÜN KALBİ BURADA ATIYOR

Gıdanın sorun ve çözüm önerileri Borsa Meydanında konuşuluyor...

İstanbul Ticaret Borsasının Güvenilir Ürün Platformunun destekleriyle düzenlediği Borsa Meydanı toplantılarında gıda sektörünün sorunları ele alınıyor, çözüm önerileri tartışılıyor. Her ay gerçekleştirilen toplantıların sonuçları ilgililere iletiliyor, basında geniş yankı buluyor ve kitap olarak basılarak da paydaşlara dağıtılıyor.

istanbulticaretborsası istib1924

İSTANBUL TİCARET BORSASI
ISTANBUL COMMODITY EXCHANGE 1924

www.istib.org.tr